

Txak[y3 2-нэ нап.

Ислъэмейдэс ныбжышІэхэм зыдэплъеин я мащІэкъым 2-нэ нап.

Адытэ къэунэхукІар

3-нэ нап.

<u> Дызэрыхущытыр</u>

4-нэ нап.

ДжэгукІэр яхузэтеублэркъым

КъБР-м и Іэтащхьэм республикэм и къалащхьэ Налшык шригъэкІуэкІащ щІыналъэ Правительствэм хэтхэм я зэгущгэ. Абы щытепсэлъыхьащ УФ-м и Президент Путин Владимир къыдигъэкlа «Урысей Федерацэм социальноэкономикэ зэпіэзэрытыныгъэ щыщыІэнымрэ абы щыпсэу ціыхухэр хъумэнымрэ ятеухуауэ» указым къыщыгъэлъэгъуахэр ди щыпіэм гъэзэщіа зэрыщыхъунум.

- УРЫСЕЙ Федерацэм и

Президент Путин Владимир къэралым хыхьэ щІыналъэхэм я Іэтащхьэхэр хэту иджыблагъэ иригъэкІуэкІа зэхуэсым къыщигъэнэlуащ ди хэкум и цlыхухэм, щlыналъэхэм, экономикэм, хьэрычэтыщІэ Іэнатіэм, нэгъуэщі ІуэхущІапІэхэми зэрадэІэпыкъуным ехьэліа Іуэхугъуэ куэд. Апхуэдэу а унафэр хуэгъэзащ лэжьапщІэ нэхъ мащІэ дыдэм, цІыхур псэун папщІэ зыхуеину ахъшэм, бюджет лэжьакіуэхэм я улахуэм, социальнэ и лъэныкъуэкlэ ятхэм хэгъэхъуэным. Къинэмыщlayэ, дэіэпыкъуныгъэ ягъуэтынущ бын зиІэ унагъуэхэм, лэжьыгъэ ІэнатІэр зыфІэ-кІуэдахэм, - жиІащ **КІуэкІуэ** Казбек, зэlущlэр къыщызэ-Іуихым. - Хамэ щІыпІэхэм экономикэрэ сатурэ я лъэныкъуэкІэ къыпагъэтІылъа гугъуехьхэм я зэранкІэ ди къэралыр мы зэманым зэрыт щытыкІэр къэплъытэмэ, унафэщІым игъэбелджыла къалэн псори къызыхуэтыншэу дгъэзэщіэныр япэу зэфІэтхын хуей ди пщэрылъ нэхъыщхьэхэм яшышш. Мыблеж мыхьэнэшхуэ иІэщ къэралым хыхьэ шІыналъэхэм я хуитыныгъэхэм а унафэмкіэ зэрыхигъэхъуами. Апхуэдэ дзыхь лъагэм къыдбгъэдэкі жэрдэмхэмкіи Іуэху зехьэкіэхэмкіи тхэлъыпхъэ жэуаплыныгъэм зэрыхи-

Республикэм мы зэманым ирихьэлІзу щыщыщІз социально-экономикэ щытыкІэр къагъэнаІуэу зэІукъышыпсэлъащ КъБР-м и Правительствэм хэтхэм ящый куэд. ШІыналъэм лэжьыгъэмрэ социальнэ дэІэпыкъуныгъэмкІэ и министр Асанов Алим нэхъыбэу зи гугъу ищІар цІыхухэм социальнэ и лъэ-

Оперативнэ

штабиплІ

къызэрагъэпэщ

Урысейм и Президен-

тым и унафэкІэ КъБР-м

къыщызэрагъэпэщащ

экономикэмрэ цІыхубэ

гъащіэмрэ санкцэхэр зэ-

ран къахуэмыхъун папщІэ

унэтІыныгъиплІкІэ лэжьэ-

«ШТАБХЭР жэщи махуи

зэпыу ямыІэу лэжьэн

хуейщ, - щыжи ащ респуб-

ликэм и Премьер-министр

Мусуков Алий КъБР-м и

Правительствэм гъатхэпэм

и 18-м щекІуэкІа зэхуэсым.

- Икіэщіыпіэкіэ зэфіэхып-

хъэ Іуэхухэр къэрал къу-

лыкъущіапіэхэм я къуда-

мэхэм ирахьэлІэ хъунущ.

Апхуэдэщ КІуэкІуэ Казбек и

нэІэ шІэт зэзыгъэуІу шта-

Хьэрычэт Іуэху зезыхуэ

ІуэхущІапІэ нэхъ цІыкІухэм,

инвестицэмрэ экспортым-

рэ; мэкъумэш комплексым,

промышленностым, псэу-

пІэ-коммунальнэ хозяйст-

вэм, транспортым, гъуэгу

ну оперативнэ штабхэр.

гъахъуэм гу лъывэзгъэтэ-

ЩІыналъэм и экономикэ зэлІэзэрытыныгъэр

КъБР-м узыншагъэр хъу-мэнымкІэ и министр **Къа**-

- Сымаджэщхэр, полик-

линикэхэр, нэгъуэщІ меди-

цинэ ІуэхушІапІэхэр тэмэму

мэлажьэ, ціыхухэм хуащіэ

хабзэ Іуэхутхьэбзэхэр зэ-

фіахыу, - жиіащ министрым. - Хушхъуэхэм уатепсэльыхьмэ, ахэр къыщіэзы

гъэкіхэр иджыри къыддо-

зэмылІэужьыгъуэхэр зиІэу

шытахэр шІэгузэвэн шы-

тыкІэ ихуэнукъым, сыту

жыпіэмэ илъэсым къри-

псори гъэм и пэшІэдзэм

къэтщэхуакІэш. Аптекэхэм

я лэжьыгъэри тэмэму зэ-

теухуащ, абыи гулъытэ

егъуэт, ди кІэлъыплъыны-

гъэми щІэтщ. Хущхъуэхэм

гъуэтыгъуей хъуа яхэтщ, ар

къэзышар цІыхухэр зэры-

гъэгужьейуэ куэдыІуэ зэуэ

зэращэхуаращ. А Туэхуми

адэкІи зегъэукъуэдииным-

рэ ар шІыналъэ зэпІэзэ-

рытыныгъэм хүэгъэлэжьэ-

нымрэ ятеухуауэ зэlущlэм

къыщыпсэлъащ КъБР-м

экономикэ зыужьыныгъэм-

кІэ и министр Рахаев

ди нэІэ тедгъэтщ.

ХьэрычэтышІэ

АбыкІэ худэкІых

хуэдгъэфащэхэр

IvəxvM

лэбатэ Рустам.

лажьэ.

хуеину

куращ. Къапщтэмэ, мы гъэр хъуэ мащІэ фІэкІа зимыІэу Республикэм и Іэтащхьэм илъэс 16-м нэмыса бын министрым пщэрылъ хуизыпі унагъуэхэр карадэіэ- щіащ школакіуэхэр гъзшами зарадэізпыкъуфыну щІыкІэхэм. КъБР-м ухуэныгъэ ухуэныгъэмрэ ми, ерыскъым и фіагъри

псэупіэ-коммунальнэ хо- хэту, зяйствэмкіэ и министр кіэлъыплъыну. Бэрбэч Алим къыхигъэшаш лэжьапІэ ІуэхукІэ къызэрымыкіуэ щытыкіэ щіы- бэзэрхэм, налъэр зэримыувэр. АпкъыщыувыІэнукъым ухуэныгъэми, КъБР-м транс-Аслъэн зэрыжиІамкІэ, цІыхухэм а ІэнатІэм Іуэхутхьэбзэ щахуэщІэныр тэрэзу йокІуэкІ, зэпыуи иІэнукъым.

Зи пашэ ІэнатІэм шытыкіэр зэрыщызэпіэзэрыегъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щалэгъуалэм я ту ІуэхухэмкІэ и министр Езащіам тепщіыхымэ, и нэіэм зэпкърыхауэтепсэльыхьащ Борис. Урысей Банкымрэ

хозяйствамра

УЗЫНШАГЪЭО

ныкъуэкІэ яІэрыхьэ мылъ- щІэт къудамэми лэжьыщызэпыунукъым. куращ. Къапщтэмэ, мы гьэр щызэпыунукъым. илъэсыр зэрыщІидзэрэ апхуэдэ дэІэпыкъуныгъэ зэмылІзужьыгъуэхэр ягъуэтащ цІыху 246938-м. Абытам трагъэкІуэдащ сом метарди 3,8-рэ. Министерствэр иджыпсту йолэжь хэ- бий мин 52-м щІигъум. хэным епха Іуэхугъуэ псо-

набдзэгубдзаплъэу

Зэгущгэм щытепсэлъыхьащ ди щІыналъэм и убыдэу ди цІыхухэр зысату щІыпіэхэм шышыІэ шытыкІэм. хуэдэ дыдэу лэжьыгъэр КъБР-м промышленностымкІэ, энергетикэмрэ сатумкІэ и министр Іэхъуэбэч портымрэ гъуэгу хозяйст- Щамил жиlащ ерыскъывэмкіэ и министр Дыщэкі хэмрэ нэгъуэщі хьэпшыпхэмрэ я уасэм махуэ къэс зэрыкІэлъыплъыр. Абы къызэрымыкІуэу хэзыгъахъуэхэм Іуэху иращіыліэ, ФАС-ми МВД-ми я ІэщіагъэлІхэр я гъусэу. Республикэм и промышленнэ Тэтым тепсэлъыхьащ КъБР-м натІэхэр къэмыувыІэу мэлажьэ, къекІуэкІ хабзэм те-

Республикэм и медицинэ уэ Анзор. Абы зэхуэсым ІэнатІэм зэман къызэрыщІэсхэр щыгъуазэ зыхуи- мыкІуэм иІэ щытыкІэм

тахэм хохьэ промышленностым, сатум, мэкъумэш хозяйствэм епха хьэрычэтыщІэ Іуэху зезыхьэхэр. КъинэмыщІауэ, экономикэм и унэтІыныгъэ зэмыліэужьыгъуэхэм хуаутіыпщынущ сом мелард 800 хуэдиз, хьэрычэтыщіэ Іуэхум абыхэм зыщрагъэужьыну. КъБР-м мэкъумэш хо-

УФ-м и Правительствэмрэ

зэгъусэу яубзыхуа программэм ипкъ иткіэ, кредит зы-

телъхэм абы пэкІуэр тыныр

піалъэкіэ хуагъэіэпхъуэ-

фынущ. Апхуэдэ Іэмал зра-

зяйствэмкІэ и министр Сыжажэ Хьэсэн зэхуэсым зэражриГамкІэ, УФ-м Мэкъумэш хозяйствэмкІэ и министерствэмрэ КъБР-м и Правительствэмрэ зэгурыІуэныгъэу 9 зэраухыліащ, сом меларди 2,3-м хуэзэ лэжьыгъэм тещіыхьауэ. А мылъкур хуаутіыпщынущ хадэхэ-кіымрэ іэщ гъэхъунымрэ, апхуэдэуи къуажэхэм мэкъумэш зэгухьэныгъэзыщегъзужьынымрэ фермерхэм защІэгъэкъуэнымрэ. КъинэмыщІауэ, а ахъшэм шыш Іыхьэ хухахынущ «Къуажэ щІыпІэхэм зегъэужьын» къэрал программэм щІынальэм зыщрагъзубгъун папщІз кредит къэзыщтахэм ядэІэпыкъу-

Зэхуэсым щыжаІа псори къызэщІикъуэжу абы кІэм къэпсэлъащ Кіуэкіуэ Казбек. Іэтащхьэм къызэрыхигъэщамкІэ, щІыналъэм щылажьэ къэрал программэхэм ящыщу зыкъызэтеувыІэнукъым, абыхэм хухахауэ щыта мылъкуми хагъэхъуэнущ, хьэпшыпхэмрэ Іуэхутхьэбзэхэмрэ я уасэхэм зэрыхэ хъуэм елъытауэ.

Къэралым и экономикэм и зэпІэзэрытыныгъэри и цыхухэм я псэукіэри зэлъытар абы хыхьэ щІыналъэхэм щекІуэкІ лэжьыгъэхэращ, - жиlащ КlуэкІуэм. - Апхуэдэу шышыткіэ, федеральнэ Правительствэм и унафэхэр зэрыдэтІыгъым щІыналъэхэм диІэ быдагъэри цІыхухэм я псэукІэри ирегъэфіакіуэ. Дэ ди къалэнщ псынщІзу зызыхъуэж гъашІэм дыпэхъчну, зыужьыныгъэм дыхуэзышэ ІэмалыщІэхэр къэтлъыхъуэну къэдгъуэтыну, къэдгъэсэбэпыну

КЪАРДЭН Маритэ.

ЕгъэджакІуэм и пщІэр къэзыІэтыжыну Іэмалхэр

КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ шіэныгъэмрэ шіалэгъуалэм я іуэхухэмкІэ и комитетымрэ КъБР-м и Жылагъуэ палатэм егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмкіэ, щіалэгъуалэм я Іуэхухэмрэ волонтёр лэжьыгъэм зегъэужьынымкіэ и комиссэмрэ иджыблагъэ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым щра-гъэкіуэкіа зэіущіэм щытепсэлъыхьащ республикэм егъэджакіуэхэр зэрыщагъэхьэзыр щіыкіэм.

КъБР-м и Парламентым и комитетым хэтхэм, республикэм и Жылагъуэ палатэмрэ Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министерствэмрэ я ліыкіуэхэм КъБКъУ-м и Педагогикэ колледжымрэ ПедагогикэмкІэ, психологиемрэ физическэ щэнхабзэ-спорт щІэныгъэ етынымкІэ институтымрэ я лэжьыгъэм зыщагъэгъуэза нэужь, еджапІэ нэхъыщхьэм хэт «точка кипения» коворкин-центрым псор щызэхуэсыжащ.

КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и комитетым и унафэщі Емуз Нинэ зэіущІэр къыщызэІуихым жиІащ курыт еджапіэхэм я Іуэху зыіутыр зрагъэщіэн мурадкіэ республикэм и хабзэубзыху Іуэхущіапіэм и лыкіуэхэр шіэх-шіэхыурэ районхэмрэ къуажэхэмрэ зэрыкіуэр икій егъэджакіуэхэр нэ-хъыбэ щіыным, я щіэныгъэм хэгъэхъуэн зэрыхуейм теухуауэ мыхьэнэшхуэ зиІэ Іуэхугъэхэр къызэраіэтыр. «Сыт хуэдэ Іэщіагъэхэра нэхъ дызыхуеинур?» - жаlэу щыщlэупщіэкіэ, апхуэдэхэм сыт щыгъуй егъэджакіуэмрэ медицинэм и лэжьакіуэмрэ зэрашышынум сэ шэч къызэрытезмыхьэр яжызоІэ, - къыхигъэщащ Емузым.

Зэlущіэм къыщыпсэлъащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым и къуэдзэ Къардэн Мурат. Абы жиlаш 2022 гъэр къызэрихьэрэ депутатхэр Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и лыкіуэхэм иджы ещанэу зэраlушіэр икіи мыхьэнэ зиіэ lуэхугъуэхэмкІэ ахэр зэрызэчэнджэщыр «Нобэрей зэlyщІэми къыщытІэта Іуэхур щхьэпэщ, сыту жыпіэмэ егъэджакіуэм зэманым къигъэув мардэщІэхэм зыдиужьын хуейщ. ЦІыхум и щІэныгъэм лъабжьэ щигъуэтыр курыт школращи, хэкlыпlэхэм зэгъусэу делэжьын хуейуэ къызолъытэ», - жиlащ Къардэным.

КъБР-м Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэ Іуэхухэмкіэ и министр Езауэ Анзор тепсэлъыхьащ егъэджэныгъэ Іэмалхэм зэрызрагъэужьым, гугъуехьхэм, егъэджакІуэхэр зэрагъэхьэзырымрэ абыхэм я Іэзагъэм хагъэхъуэну яІэ Іэмалхэмрэ.

Министрым зэрыжи амк 1э, 2021 - 2022 гъэ еджэгъуэм егъэджэныгъэ ІуэхущІапІэхэм цІыху 18391-рэ щолажьэ. Абыххэм ящыщу мини 7-рэ 300-р егъэджакІуэщ. Зи ныбжьыр илъэс 35-м нэс егъэджакІуэхэр 1152-рэ мэхъу (процент 16), илъэс 60-м щхьэдэхахэр - 1328-рэ (процент 18).

Егъэджакіуэ ціыхубзхэм я бжыгъэр - 6547рэ, цІыхухъухэр 753-рэ мэхъу. ЩІэныгъэ нэхъыщхьэ зиіэхэр къэбгъэлъагъуэмэ, апхуэдэхэр 6057-рэ (процент 83-рэ) мэхъу, ику ит щІэныгъэ зиІэхэр - 1243-рэ (процент 17). Квалификацэ нэхъыщхьэ зиІэ егъэджакІуэу 2495-рэ диіэщ, япэ категорие зиіэу - ціыху 1277-рэ. Илъэсищ хъуауэ егъэджэныгъэ ІэнатІэ Іутхэр цІыху 493-рэ мэхъу (проценти 7), илъэс 20 хъуауэ лажьэхэр - 4493-рэ (процент

«Илъэсищ лэжьахэм я бжыгъэр щІэдгъэнаІуэм мыхьэнэшхуэ иІэщ, сыту жыпІэмэ а піальэращ егъэджакіуэм дежкіэ нэхъ гугъур, адэкіэ а Іэнатіэм Іутынрэ Іукіыжынрэ

къыщыгурыІуэр», - къыхигъэщащ Езауэм. 2021 гъэм школ кІуэгъуэ ныбжыым нэмысахэм я егъэджэныгъэ программэр ягъэзэщащ цыху мини 4-рэ 342-м.

Республикэм егъэджакІуэхэр КъБКъУ-м ПедагогикэмкІэ, психологиемрэ физическэ щэнхабзэ-спорт щІэныгъэ етынымкІэ и институтымрэ Педагогикэ лэжьак уэхэм я Іэзагъэм щыхагъахъуэ центрымрэ щагъэхьэзыр. Министрым къызэригъэлъэгъуамкіэ, 2021 гъэм а ІуэхущІапІэхэм цІыхуи 110-м зыхуагъэзащ. Езауэм жиlащ республикэм и школ щхьэ-

хуэхэр егъэджакіуэкіэ ирикъуу къызэрагъэпэщын папщіэ, «Къуажэ е́гъэджакіуэ»

advghepsale

программэр къызэрагъэсэбэпыр. 2021 гъэм абыкіэ егъэджакіуи 7 Іэнатіэ ягъэуващ (ин-

джылызыбээмкіэ ціыхуи 4, математикэмкіэ

ирагъэджэну цІыхуи 2, физикэмкІэ - 1). Ахэр

къуажэ нэхъ пхыдзахэм щылэжьэну ягъэ-

кІуащ икІи программэм ипкъ иткІэ дэтхэнэ-

ми сом мелуан зырыз иратащ. 2021 - 2022 гъэ еджэгъуэм Къэбэрдей-Балъкъэрым и курыт еджапІэхэр къызэрытпщытам кърикјуаращи, егъэджакјуэ 65-м дыхущощіэ: инджылызыбзэмкіэ егъэджакІуэу 13-м, урысыбзэмрэ урыс литературэмкіэ - 8-м, физикэмрэ математикэмкіэ блырыблым, географиемрэ информати-

кэмкіэ - пліырыпліым, - пищащ министрым. - Къыхэгъэщыпхъэщ, 2021 - 2024 гъэхэм къриубыдэу республикэм курыт еджап1эу 18, псоми зэхэту ціыху мин 11-м щіигъу щіэхуэу, зэрыщаухуэнур. Ар щІыжысІэращи, а еджапіэхэри егъэджакіуэкіэ дгъэнщіын хуей хъунущ. Псалъэм папщІэ, 2030 гъэм ирихьэлізу егъэджакіузу иджыри 1/00-рэ ды хуеину худогъэфащэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетыр къыщызэрагъэпэща илъэсым къыщыщіэдзауэ абы зэрызиужьам теухуауэ къэпсэлъащ КъБКъУ-м егъэджэныгъэ лэжьыгъэмкіэ и проректор - япэ проректорым и къалэнхэр зыгъэзащіэ **Лесев Вадим**. Абы жијаш еджапјэ нэхъышхьэм и институти 5-мрэ зы колледжымрэ егъэджакіуэхэр зэрыщагъэхьэзырыр. Апхуэдэу, 2022 гъэм КъБКъУ-м программэ зэхуэмыдэхэмкІэ егъэджакіуэу 2735-рэ къышіигъэкіынуш. Къэпсэлъам дыщІигъуащ республикэм и егъэджэныгъэ ІэнатІэм зэрызрагъэужьынум теухуа программэ щхьэхуэ еджапіэм зэрызэхигъэувар икІи ар министерствэм

зэригъэхьар. КъБР-м и Жылагъуэ палатэм къыбгъэдэкіыу зэіущіэм къыщыпсэлъа Байчекуевэ Нинэ къыхигъэщащ ІуэхущІапІэм сыт щыгъуи егъэджэныгъэ Іуэхум гулъытэ хэха зэрыхуищІыр. Абы жиІаш егъэджакІуэ зэрахуримыкъум епха гугъуехьхэр 1980 - 1990 гъэхэми зэрыщыІар.

- Ди республикэр илъэси 100 зэрырикъунум и щіыхькіэ, КъБР-м и Жылагъуэ палатэм мы зэманым лэжьыгъэшхүэ ирегъэкіуэкі егъэджакіуэхэм я пщіэр къэіэтыжыным теухуауэ. Къыхэзгъэщыну сыхуейт нобэ КъБКъУ-м и къудамэ шхьэхуэхэмрэ тхыдэщэнхабээ центрхэмрэ зыщытплъыхьа нэужь, нэрылъагъу зэрытщыхъуар егъэджакіуэ Іэзэхэр гъэхьэзырыным еджапіэр лъэкі къимыгъанэу зэрегугъур, - жиlащ къэпсэ-

лъам. Байчекуевэм къыхигъэщащ егъэджакІуэ цыхухъухэм я мыхьэнэр школым зэры-щыиныр икlи абыхэм я бжыгъэр нэхъыбэ хъужын папщіэ, нэхъ ипэкіэ а іэщіагъэр къыхэзыхахэм хуащІу щыта худэчыххэр къыдэхыжын хуейуэ къызэрилъытэр. «Псалъэм папщіэ, нэхъ пасэм егъэджакіуэ іэщіагъэм хуеджэну еджапіэ щіэтіысхьэ щіалэхэм я стипендиер нэхъ инт, программэ хэхахэр лажьэрт. КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и комитетым нобэрей зэіушіэр къыщијэтакіэ, мы Іуэхум гулъытэ хэха игъуэтыну согугъэ», - жиlащ абы.

Ар къытеувы ащ ныбжыш Тэхэр хэкупсэу школхэм зэрыщагъасэми. Абы къызэхуэсахэм ягу къигъэк ыжащ республикэм и егъэджэныгъэ Іуэхум зегъэужьыным хэлъхьэныгъэ хуэзыщіа урыс егъэджакіуэхэм я фэеплъ Налшык щыгъэувыным, къалащхьэм и зы утым егъэджакіуэм и ціэр фіэпщ зэрыхъунум теухуауэ проектхэр зэрыщы эр, ауэ а Іуэхухэр зэкіэ зэрымыкіуатэр.

ЗэІущІэм къыщыпсэлъащ КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и комитетым хэт. Аргудан къуажэм и курыт еджапІэ №1-м и унафэщі Хьэлышх Маритэ, Егъэджакіуэхэм я Іэзагъэм щыхагъахъуэ центрым и унафэщіым и къалэнхэр зыгъэзащіэ Къэжэр Артур, Къэбэрдей-Балъкъэр гуманитар-техникэ колледжым и унафэщ! Абазэ Барэсбий. Ар щызэхуащІыжым, Емуз Нинэ жиІащ Іуэху еплъыкіэ гъэщіэгъуэн куэд зэіущіэм зэрыщызэхахар икІи абыхэм гъуэгу зэрыратынум комитетыр зэрегупсысынур.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

туризмэмрэ: ЩІэпхъаджагъэ къэмыгъэхъуным йолэжь хъумэным. егъэджэныгъэм. цІыхубэ зыхъумэжыныгъэмрэ щэнхабзэмрэ епха лэжьыгъэхэр

зыхуей хуэзауэ екіуэкіын папщіэ, лэжьыгъэр зыхуаунэтІыпхъэ лъэныкъуэхэр яубзыхуакІэщ. Оперштабхэм я Іэтащхьэу ягъэуващ КъБР-м и Правительствэм и УнафэщІым и япэ къуэдзэхэу Къуныжь МуІэед, Говоров Сергей, КъБР-м и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ Хъубий Марат сымэ. Штабым хагъэхьащ КъБР-м къэрал унафэр щызезы-

хэмрэ я ліыкіуэхэр. Гулъытэ щхьэхуэ хуащІы нущ зи гугъу тщіа унэтіыныгъэхэм щІыналъэм и экономикэмрэ абы щрагъэкіуэкі инвестицэ проектхэмрэ зэрыщылажьэм. УвыІэгъуэ ямы эу штабхэр к элъыплъынущ цІыхухэр зыхуэныкъуэ хьэпшыпхэмрэ ерыскъымрэ я уасэм махуэ къэс зэрызи-

гъакіуэ щіыпіэ, федеральнэ,

гъэзэщ ак Іуэ органхэм я уна-

фэщІхэр, жылагъуэ зэгухьэ-

ныгъэхэмрэ хьэрычэтыщІэ-

КъБР-м и Іэтащхьэмрэ Правительствэмрэ я пресс-ІуэхущІапІэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и депутатхэм ящіэн папщіэ

2022 гъэм гъатхэпэм и 24-м Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и зи чэзу зэlущlэ зэхэтынущ.

ЩыщІидзэнур сыхьэти 10-рщ. КъБР-м и Парламентым и пресс-Іуэхущіапіэ. хъаджагъэ къыщымыгъэхъуным теухуауэ щіыпіэ самоуправленэхэмрэ Къурмэн сымэ. куейхэм терроризмэм пэщІэтынымкІэ

щылажьэ гупхэмрэ ирагъэкіуэкі лэжьыгъэм. ЗЭІУЩІЭМ хэтащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ Татьянэ, КъБР-м и Правительством и Унафощі Мусуков Алий. УФ-м и Президентым и полномочнэ ліыкіуэу Кавказ Ищхьэрэ федеральнэ щіынальэм щыіэм и аппаратым и инспектор нэхъыщхьэу КъБР-м

министрацэхэм, хабзэхъумэ ІуэхущІапІэхэм я унафэщІхэр. Терроризмэм пэщІэтынымкІэ екІуэкІ лэжьыгъэм теухуауэ жылагъуэ-политикэ, социально-экономикэ кІэлъыплъыныгъэхэм кърикІуамрэ а Іуэхур нэхъри егъэфіэкіуэным и хэкіыпіэхэмрэ къыхэщу къэпсэлъащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и министр Къуэшрокъуэ Залым. Тезыр тралъхьауэ лъэхъуэщым исхэм яхэтщ террорист Гуэхум хэтахэри. Кіуэкіуэ Казбек жиіащ апхуэдэхэм лэжьыгъэ пыухыкіа ядегъэкіуэкіын зэрыхуейр. «Куэд тщІащ дэ терроризм къэмыгъэхъчным епхауэ. Ар зи къалэнхэм хэкІыпІэхэр яубзыхуащ, зыдэлэжьапхъэхэмрэ ядегъэкІуэкІын хуей

и Іэтащхьэм. Акъыл зэпіэзэрыт зимыіэхэр щіэпхъазэгухьэныгъэхэм хамышэн папщіэ ирагъэкІуэкІ зэпсэлъэныгъэхэм, Иракым,

Іуэхумрэ дыщыгъуазэщ, цІыхухэм щхьэ-

хуэу дадолажьэ», - жиlащ республикэм

Кіуэкіуэ Казбек Бахъсэн къалэм Сирием щекіуэкіа зэпэщізувэныгъэхэм шригъэкіуэкіащ Къэбэрдей-Балъкъэ- къыхашыжа ныбжыыщіэхэм зэрадэларым Терроризмэм пэщіэтынымкіэ и жьэм я гугъу ящіащ Къуэшрокъуэ Закомиссэм хэтхэм я зэlущlэ. Абы лым, Аруан, Шэрэдж, lуащхьэмахуэ щытепсэлъыхьащ ди хэгъэгум щlэп- куей администрацэхэм я lэтащхьэхэу Ажий Валерэ, Кульбаев Алан, Соттаев

> Налшык къалэ администрацэм и унафэщі Ахъуэхъу Таймураз, Бахъсэн къалэ округым и Іэтащхьэ Мамхэгъ Хьэчим, Шэджэм муниципальнэ щІыналъэм и Іэтащхьэ Борсэ Юрэ сымэ тепсэлъыхьащ Терроризмэм пэщІэтынымкІэ щІыналъэ комиссэхэм къыщІагъэща ныкъусаныгъэхэм.

КІуэкІуэ Казбек жиІащ а лэжьыгъэр дяпэкій нэхъ жыджэру егъэкіуэкіын зэрыхуейр, комиссэхэр хабзэхъумэ къущыі Васильченкэ Дмитрий, щіыпі ад- лыкъущіапі эхэм быдэу япыщіаў зэрышытыпхъэр.

Зэіущіэм щыжаіа псори зэхалъхьэжри зэрылэжьэну мардэр яубзыхуащ. Республикэ унафэщіым жиіащ иджыпсту ціыхухэм я шынагъуэншагъэр къулыкъущапіэ псоми япэ ирагъэщу щытын «Урысей зэкъуэт» политикэ партым терроризмэм зэрыпэщІэтыну Іэмалхэм теухуауэ зэхилъхьа дэфтэрым тету лэжьэн зэрыхуейр. «Абы теухуауэ жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм къыхалъхьэ Іэмалхэри къэдгъэсэбэпыну дыхьэзырщ икІи ядэтІыгъынущ, Урысей Федерацэм и Президентым апхуэдэ хуитыныгъэхэр къыдитащ. Украинэм щыщ националистхэмрэ террористхэмрэ адрейхэр дэ-Іуэгъу къащІурэ я къуэшхэр яукІыжыну зэраутІыпщыр дерсышхуэ

хэпхынщ», - къыхигъэщащ КІуэкІуэм. Зэіущіэм и кізухым Ізтащхьэр къызэхуэсахэм ехъуэхъуащ Кърымыр Урыджагъэ Іуэхухэм, дунейпсо террорист сейм къызэрыхыхьэжрэ илъэси 8 зэрырикъум теухуауэ.

КЪЭБАРТ Мирэ.

Адыгэ Псал**ъ**э

ЗэІущІэхэр

Ислъэмейдэс ныбжьыщІэхэм зыдэплъеин я мащІэкъым

Урысей Федерацэм ЩІалэгъуалэ ІуэхухэмкІэ и къэрал къулыкъущіапіэм къыхилъхьа жэрдэмым ипкъ иткіэ, ди щіыналъэм «Зэхуэдэхэр зопсалъэ» проектым тет зэіущіэхэр щокіуэкі. Апхуэдэу иджыблагъэ КъБР-м щІы Іуэхухэмрэ мылъку зэхущытык эхэмк э и министр Тохъу Аслъэн Ислъэмей къуажэм дэт курыт еджапІэ №1-м щіэс ныбжьыщіэхэм яіущіащ.

БАХЪСЭН щІыналъэм щІыпіэ унафэр щезехьэнымкіэ и Іуэхущіапіэм и унафэщІым и къуэдзэ Ует Анатолэ хьэщіэр сабийхэм яригъэціыхуа нэужь, ахэр къыхуриджащ псалъэмакъыр упщІэ-жэуап жыпхъэм ит къудейм къыщымынэу, уэршэрым жыджэру къыхыхьэну, зэпсэлъэныгъэм хуиту хэтыну.

Тохъум псалъэ щратым, зи унафэ ищІ министерствэм и лэжьыгъэр

къызэрыф ащрэ илъэс 12 щрикъум ири-

піэхэм я музей зэхьэзэхуэхэр мы ма-

ЗАУЭМ, лэжьыгъэм, ІэщэкІэ ЗэщІэузэда

Къарухэмрэ хабзэхъумэ ІэнатІэхэмрэ я ве-

теранхэм я Налшык къалэ зэгухьэныгъэм

къыхилъхьа жэрдэмым наlуэ къищlащ

еджапІэхэм щекІуэкІ музей лэжьыгъэм

еджэныгъэми гъэсэныгъэми мыхьэ-

нэшхуэ зэрыщаІэр. КъэпщытакІуэ гупым

хэтхэм зэрыжаlэмкlэ, курыт еджапlэхэм

щахъумэ къэрал музейхэм щумыгъуэтын,

тхыдэ мыхьэнэ зиІэ хьэпшып гъэщІэгъуэн

куэд. Апхуэдэу, къэпщытакІуэхэр иджыб-

лагъэ щы ащ Налшык къалэ дэт, Совет Со-

юзым и Ліыхъужь Калюжный Николай и

Зэхьэзэхуэм къриубыдэу еплъыну зы-

хунэса музейхэм мы еджапІэм щалъэ-

гъуар мыхьэнэшхуэ зиІэ зы ІуэхугъуэкІэ

къащхьэщокІ. Хэку зауэшхуэм и акъужь

бзаджэр зылъэмы эса унагъуэ къэгъуэты-

гъуейщ, ТекІуэныгъэр гъунэгъу къащІын

шхьэкіэ зэуапіэм Іутми, лэжьыгъэм пэрыт-

ми лъэкі къагъэнакъым, щытыкіэ къы-

зэрыгуэкіым щитым деж ціыхухэм яхузэ-

фІэмыкІыным хуэдиз ящІащ. Апхуэдэу

щыт пэтми, къыхэгъэщын хуейщ, а цІыхум,

и закъуэу къапщтэмэ, гуращэ, хъуэпсапіэ,

икіэм-икіэжым, ліыгъэ имыіэтамэ, ар

гущІыІу зыхуимыщІатэмэ, ТекІуэныгъэр

апхуэдэ хущІэкъуныгъэ зэриІам хэкури

жылэри къихъумауэ жыпІэ хъунущ. Мыр

къыщіыхэдгъэщаращи, ціыхубэм я текіуэ-

ныгъэр зы цІыхум и лъэкІыныгъэми зэре-

лъытар къыщыгъэлъэгъуауэ зы музей

пліанэпэт еджапіэм щыіэр, ауэ абы іупщіу

уи нэгу къыщІигъэувэрт зауэжь блэкІам и

зэманым цІыхум и фэм икІар зыхуэдизыр,

шагъэкар, лъыуэ ягъэжар зэрыкуэдыр.

ТекІуэныгъэр зыІэрагъэхьэн папщІэ нэпсу

Курыт еджапІэм зи цІэр зэрихьэ, Совет

Япэ Украин фронтым и 38-нэ армэм хыхьэ

163-нэ Ромен-Киев фочауэ дивизэм и 1318-

- 1936, 1939 - 1940 гъэхэм Калюжнэм дзэм

нэ фочауэдзэм и командиру щытащ. 1934 махуэрщ.

цІэр зезыхьэ курыт еджапІэ №7-м.

хуэхэм щіэгъэхуэбжьауэ йокіуэкі.

Гуапагъэр зэбэкІ псалъэмакъым и зытеухуам, иригъэкІуэкІ проектхэм, кІуэцІкІэ министрыр Къэбэрдей-Ба- хилъхьэну. Ди къэкІуэнур куэдкІэ абыхэм ди щІыналъэм заужыным- лъкъэрым и жылагъуэ гъащІэмрэ кіэ яіэ мыхьэнэр зыхуэдэм тепсэ- экономикіэ зэфіэкіымрэ я гугъу лъыхьащ. Абы къыдэкіуэу, и гугъу ищіащ, сыт хуэдэ ехъуліэныгъэри ищіащ лэжьыгъэм къыщыдэхум ціыхум и іэмыщіэм зэрилъым тридеж дэзыхьэх Іуэхухэм, и зыгъэп- гъэчыныхьу псэлъащ. «ЦІыху еджам сэхугъуэ зэманыр зэригъакіуэ щіы- хузэфіэкіынущ и щіэныгъэр щалъ- зыхуэдэмрэ. Сыт хуэдэ гуащіэдэкі

И лІыгъэр ящыгъупщэркъым

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и къулыкъу щищІащ, Совет къэралыгъуэмрэ къэралыгъуэр илъэси 100, «Зауэлі щіы- Финляндиемрэ я зэхуаку къыдэхъуа зауэм хьым и къалэ» ціэ лъапіэр Налшык хэтащ. Лейтенант нэхъыщіэхэм я курсхэр

хьэлізу, Налшык къалэ и курыт еджа- шык къалэ щыпсэу и къуэшым деж къэіэп-

1940 гъэм къиуха нэужь, Калюжнэр Нал-

хъуэжауэ щытащ. Зауэр къыщыхъейм,

Іэщэр къэзыщтэу япэ дэкlахэм ящыщщ.

Сыт хуэдэ шынагъуэ хуэзами, Калюжнэр и

псэ емыблэжу бийм езауэу, хахуагъэ къи-

гъэлъагъуэу зауэм хэтащ. Абы и унафэ

шІэт гупыр 1943 гъэм и шэкІуэгъуэ мазэм

бийм пэщіэхуэри, Іэпщэрыбанэ зауэм хэту

нэмыцэ зауэл щэщіым нэблагъэ ири-

гъэпсыхауэ щытащ. АрщхьэкІэ зэрыпхъуа-

кІуэм и танкхэр къыщысым, Калюжнэм и

ротэм щІытіхэр ящіу зрадзэну хунэ-

сакъым. Абдеж бийхэм советыдзэм шыш

зауэлі куэд щаіэщіэкіуэдащ. Итіанэми,

псэм япэ напэ жыхуаІэрати, Калюжнэр

гранатэкІэ бийм ебгъэрыкІуэу хуежьащ, и

танкхэм я нэхъыбэри яфІигъэкІуэдащ. А

зауэм лІыгъэ хэлъу зи псэ щызыта куэдым

ящыщщ Калюжный Николаи. СССР-м и

Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым 1944

гъэм мэкъуауэгъуэм и 3-м къищта Унафэм

ипкъ иткІэ, Калюжный Николай Гаврилэ и

къуэм «Совет Союзым и ЛІыхъужь» цІэ

лъапІэр къыхуагъэфэщауэ щытащ,

къищынэмыщІауэ, абы къратауэ иІэт Ле-

ниным, Бэракъ Плъыжьым, Вагъуэ Плъы-

Музейм зыщызыплъыхьыну хуейхэм Ка-

люжнэм и къекіуэкіыкіам щахутепсэ-

лъыхькіэ, еджакіуэм жиіэр сурэтхэмкіэ,

тхыдэ мыхьэнэ зиіэ тхылъымпіэхэмкіэ,

хьэпшыпхэмкіэ нэрылъагъу ещі, дэтхэнэ

гъуэм и курыхым хэту къе уатэ. Къэп-

щытакіуэ гупым къызэрыхагъэщамкіэ,

Калюжный Николай и цІэм епха пліанэпэр

зыфІэгъэщІэгъуэныр езы еджапІэм щІэс сабийхэм я закъуэкъым, атІэ мыбы къокІуэ

ди щІыналъэм и щІыпІэ куэдым щыщ ныб-

еджапіз куэд зыхыхьа, щізупщіз зыгъуэта

зэхьэзэхуэм кърикіуэнум. Къэпщытакіуэ-

хэм зэрыжаlэмкlэ, зэпеуэм щытекlуахэм-

раlуэнур Налшык «ЗауэлІ щІыхьым и къа-

лэ» цІэр къызэрыфІащрэ илъэс 12 щрикъу

«Адыгэ псалъэ» газетыр кІэлъоплъ

жьым я орденхэр.

LAGE

ефіэкіуэн, зиужьын папщіэ и гуащіэ зэлъытар фэращ, щІалэгъуалэращи, иджыпсту щыщІэдзауэ фегупсысын хуейщ фи щхьэм къыхуэфхьыфыну фейдэмрэ фыщыпсэу щІыпІэм хуэфщІэфынур хэкум хуигъэлэжьэну, ар хьэлэлри, хабзэм тетмэ, цІыхум и

нуш.

КъухьэпІэ

Урысей Федерацэм ехьэ-

ліауэ кърагъэжьа санк-

цэхэм я зэранкіэ ди хэкум

шыпсэухэр ІэнатІэншэ хъу-

уэ, лэжьыгъэншэу къы-

зэхэмынэн папщІэ, УФ-м и

ГъэтІылъыныгъэ фондым

къыхэкІыу, а Іуэхум хуэ-

гъэзауэ егъэкіуэкіыпхъэ

Іуэхугъуэхэм сом мелард

39-м щіигъу трагъэкіуэдэ-

АХЪШЭМ и нэхъыбэр

сом мелард 25,5-м щ игъур -

щІыналъэхэм хуаутІыпщы-

нущ, къэралым и цІыхухэм

ящыщу ІэнатІэр зыфІэкІуэ-

дынкіэ шынагъуэ зиіэхэмрэ

абы ипэ къихуэу лэжьыгъэм-

кІэ биржэм зыщезыгъэтха-

хэмрэ защІэгъэкъуэным хуэ-

гъэзауэ. Урысей Федерацэр

зэрыщыту къэтщтэнщи, ап-

хуэдэ дэГэпыкъуныгъэ, хуей

хъумэ, зыІэрагъэхьэфынущ

цІыху мин 400-м нэблагъэм.

вэм къэралым и цІыхухэр Іэ-

натІэкІэ къызэрызэгъэпэ-

щар зэтеГыгъэным хүэгъэза-

теухуауэ зэп ээрытыныгъэ

«Ар УФ-м и Правительст-

къэралхэм

зыузэщІыныгъэм къищынэмыщІауэ, шІыналъэм илъыну мамырыгъэм, зэгурыІуэм, ехъулІэныгъэм гуэх имы эу епхащ. Арыххэуи, дэ дыхущІэкъун хуейщ псом япэрауэ цІыху нэс къытхэкІыным, абы иужькІэ шІэныгъэфІ зэрызэдгъэгъуэтыным», - жиlащ Тохъу Аслъэн.

Министрым зэрыжиІэмкІэ, хъуэпсапіэм лъабжьэ иіэмэ, къомыхъулІэнкІэ Іэмалыншэщ. А лъабжьэр гъащІэм епхамэ, сыт хуэдэ Іэмалри еджапІэми, ар къэбуха нэужь - университетми къыуатынущи, зы-ІэщІэбгъэкІ хъунукъым. «Абы къищынэмыщіауэ, щапхъэ щыіэщ, ар гъуэгугъэлъагъуэ пщІы хъуну. Ислъэмейр къуажэжьщ, тхыдэшхуэ зиіэщ. Абы ціыху ціэрыіуэ куэд къыдэкіащ, зыіэрагъэхьа ехъуліэныгъэхэм удэплъеин, я лъэужьым утеувэн хуейуэ. Зи цІэ жыжьэ Іуа къуажэгъум и лэжьыгъэр, и ІуэхущІафэр, и ІэдакъэщІэкІыр зэрылъэпкъыу я хъугъуэфІыгъуэщи, апхуэдэ фызэрыхъуным фыхущІэкъу. зыдэплъеин, щапхъэ зытефх хъун фи мащІэкъым», - иущиящ министрым щІалэгъуалэр.

ШУРДЫМ Динэ.

ХэкІыпІэхэм лъыхъузу

щыІэн папщІэ, щІыналъэхэми Іуэхур зэгъэщІылІа ІэнатІэхэми я унафэщІхэм ядэлэжьэным», - къыхигъэщащ УФ-м и Правительствэм и Унафэщ Мишустин Ми-

Къапщтэмэ, ди республикэм сом мелуани 134,2-м щІигъу къыІэрыхьэнущ. Къыхэгъэщыпхъэщ,

къэралым ехьэлІа иужьрей санкцэхэр къызэрырахьэ-жьэрэ Къэбэрдей-Балъкъэрым абы ипэкІи лэжьыгъэ зимыІэу щыІа цІыху бжыгъэм зэрызыщимыхъуэжар. Республикэм Лэжьыгъэмрэ социальнэ дэІэпыкъуныгъэмкІэ и министерствэм къызэритамкіэ, ди щіыналъэм лэжьыгъэ шызиІэхэм ар яхуэхъумэным, ІэнатІэншэу щыІэхэм я бжыгъэм хэмыгъэхъуэным хуэгъэза уэ игъэхьэзыр Іуэхугъуэхэм и программэщіэ зы Іыхьэщ. Дэ адэкіи къы- пшэрылъхэм мы зэманым пытщэнущ зи гугъу тщІым зэхалъхьэ.

БРАУ Бышэ

бэрдей-Балъкъэрым Дзэлыкъуэ щІыналъэм хыхьэ Къармэхьэблэ къуажэм щыщ мэкъумэшыщІэ унагъуэм 1935 гъэм гъатхэпэм и 7-м къыщалъхуащ.

Я АДЭР дунейм ехыжа иужькІэ, Алмэхэ я унагъуэр республикэм и къалащхьэм къоІэпхъуэ. 1950 гъэм курыт еджапІэр къэзыуха Алий и гуашІэдэкІ лэжьыгъэм шышІедзэ «Къэббалъкъпромстрой» трестым хыхьэ ухуакІуэ гупым. А лъэхъэнэм абы и унафэщіт щіалэгъуалэм я гъэсакіуэ щыпкъэ, унэхэм я лъабжьэр зэтелъхьэнымкіэ Іэщіагъэлі телъыджэ Волков Григорий.

Алмэ Алий ТІалиб и

къуэр, Социалист Лэжьы-

гъэм и ЛІыхъужьыр, Къэ-

Зыхыхьа гупым Іэпыдзлъэпыдз лэжьыгъэхэр игъэзащізу мазиті хуэдизкіз яхэта Алий чырбышрэ мывэрэ зэтелъхьэнымкІэ Іэзагъ ин зыбгъэдэлъ ІэщІагъэл пашэм и унафэ щ агъэувэ икіи, зэман кіэщіым къриубыдэу, а ІэнатІэм и щэхухэм щыгъуазэ зыхуещІ, абы и щыхьэтуи 4-нэ разрядыр къыхуагъэфащэ.

Куэд дэмыкіыуи, Алмэ Алий Къэбэрдей-Балъкъэр совнархозым ухуэныгъэм епха материалхэмкІэ и управленэм и етхуанэ бригадэм и унафэщіу ягъэув. ИужькІэ Алмэр и пашэ мэхъу Іэзэ зыхуэхъуа ІэщІагъэм хуэлажьэ комсомол щІалэгъуалэ гупым.

1955 - 1957 гъэхэм Совет Армэм къулыкъу щрехьэкІ. Къыщыхъуа и щІыналъэм къигъэзэжа иужь, ар ипэкІэ щылэжьа ІуэхущІапіэм мэувыж. А зэманыр Къэбэрдей-Балъкъэрым промышленностым, псэуныгъэм.

ГуащІэдэкІым и лІыхъужь

гъэІэт лъэхъэнэт.

Зи унафэщІу ягъэува къыхешэ зыпэрыт лэжьыгъэм ехьэліауэ іэщіагъэ зыбгъэдэмылъ щІалэ 18. ныгъэм пыща Іэщагъэ зыхуэщыпхъэу, быш зэтелъхьэным хуэІэзэ, мыдрейхэри пхъащІэ е монтажник мэхъу.

дэмыщІэр. «Коммунистхэм хуиІэмрэ «Коммунист лэжьыгъэм и бригадэ» цІэ джэщхэр, сабий лъапіэр зыфіегъэщыным хуэунэтіамрэ ехьэліауэ къэ- щызэфіагъэуващ. ралым къыщрахьэжьа зэхьэзэхүэр, ядэГыгъын зэрыхуейм теухуауэ. Абдежым къыщыщІэдза-

уэ Алмэм и гупым щызэхазэрагъэзэщІэным ехьэліа зэпеуэ гуащіэхэр. Зи пашэхэм я деж Алий къыщызэрегъэпэщ, мастерыр е прорабыр къабгъэдэмытми, зи яужь ихьа ухуэныгъэм и зэфІэгъэухурагъасэ дерсхэр. Пщэдджыжь къэс ирагъэкІуэкІ зэхыхьэ кіэщіхэм щытепсэлъыхьу щІадзэ махуэм яІзу гъззэщІа зэрыхъунум далри. ехьэліауэ щыіэ хэкіыпіэхэр зыхуэдэм. Пщыхьэщхьэм зэхуэсыжырти, яхузэфІэкІахэм я гугъу ящІырт, къри- Алий кіуахэр блынхэм ејуліа строй» трестым хыхьэ ухуапхъэбгъухэм лъэгъуэжырт. Я лэжьыгъэм спетчеру щытащ. къыдэкІуэу, ухуэныгъэм ехьэліа адрей Іэщіагъэхэ- гъэгъазэм и 20-м дунейм ми, зэман къащыхудэхуэ- ехыжащ. хэм деж, зыхуагъасэрт.

1959 гъэм и кІэхэм хуэзэу

щэнхабзэм пыщІа ухуэны- бригадэм хэтхэм щхьэж гъэ нэхъ инхэм зыкъыщра- илэжьын хуейр проценти 160-м нигъэсащ, 1960 гъэм накъыгъэм и 1-м ирихьэлІэу бригадэм Алий, япэщіыкіэ, ар проценти 188-м нигъэблэгъащ. КПСС-м и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым 1960 гъэм гъатхэпэм Къыхэгъэщыпхъэщ абыхэм иригъэкІуэкІа зэхыхьэм Алящыщ дэтхэнэми, зэман мэ Алий зи пашэ гупым я кіэщіым къриубыдэу, ухуэ- лэжьэкіэр гулъытэ хэха зэмылі эужьыг туэхэр зэ- лъэм щыі э адрей ухуакіуэ рызрагъэгъуэтар: хэти чыр- ІэнатІэ псоми щапхъэу яхуэгъэлъэгъуапхъэу къышалъытащ.

КъыкІэлъыкІуэ илъэсхэ-Алмэ Алий къыдэлажьэ- ми Алмэм и бригадэм хэтхэм я зэхуэсым унафэ къы- хэм, щхьэкъэlэт ямыlэу, щащтэ гъущі гъуэгум и Налшык къалэ щекіуэкі лэжьакІуэхэу Москва къалэ ухуэныгъэ зэмылІэужьыщыІэхэм къыхалъхьа жэр- гъуэхэм къащылъыса лэжьыгъэхэр щагъэзэщІащ, зэрахабзэу лэжьэн» жы- псэупІэ унэхэм зыкъыщрагъэІэтащ, школхэр, сымасадхэр. щэнхабзэмкІэ

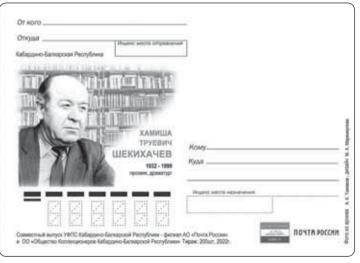
Производствэм гъэлъэгъуа ехъулІэныгъэ къызэрымыкІуэхэм, «Коммунист лэжьэкІэм и ударник» цІэ лъапІэр ублэ щхьэж и пщэ дилъхьэ- хьыным хуэгъэзауэ къыжа къалэнхэр, фІагъ лъагэ зэригъэпэща зэпеуэхэм папщІэ, СССР-м и Совет Нэхъыщхьэм и Президиумым 1960 гъэм накъыгъэм и 28-м къыдигъэкІа Унафэм ипкъ иткІэ, «Социалист Лэжьыгъэм и ЛІыхъужь» ціэ лъапіэр къыфіащащ, вэкІэр зыхуэдэнур къэзы- абы къыхэкІыуи Лениным и гъэлъагъуэ чертёжхэм яры- орденымрэ «Гъубжэрэ Уатыр къраджыкІыфу зыщы- дэрэ» дыщэ медалымрэ къратащ. И гуащІэдэкІым къыхуагъэкъыпэкІуэу, фэща тыгъэ лъапІэхэм ящыщщ 1963 гъэм мэлыкъапэщылъхэр фІагъ лъагэ жьыхьым и 26-м кърата ме-

> 1974 гъэм къыщыщІэдзауэ 1977 гъэм нэсу пентІысыжыху, сэм «Къэббалъкъпромкъыщагъэ- кlуэ управленэ №5-м и ди-

> > Алмэ Алий 1999 гъэм ды-

КЪУМАХУЭ Аслъэн

Тхакіцэ ціэрыіцэм и фэеплъу

и Коллекционерхэм я зэгухьэныгъэ» ОО-мрэ «Урысейм и пощт» АО-мрэ экземпляр 200 хъууэ къыдагъэкІащ КъБР-м и цІыхубэ тхакіуэ Шэджыхьэщіэ Хьэ- Грищенкэ Сергейрэ Шэджымыщэ и художественнэ хьэщ із Хьэмыщэ и къуэш Анмаркэ зытелъ пощт кар- дрейрэ «ягъэсащ» тхакlуэм и тэхэр.

ТХАКІУЭР къызэралъхурэ лІэу а Іуэхур къыхэзылъхьари картэхэр зыгъэхьэзырари къуахъуэ Іэуесщ. Республи-

Къэбэрдей-Балъкъэрым къыдэкlуэу, Шэджыхьэщlэ Хьэмыщэ и сурэтри картэм традзащ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Коллекционерхэм я зэгухьэныгъэ» ОО-м и унафэщІ юбилейм ирихьэлІэу ягъэхьэзыра пощт картэхэр.

- Фэеплъ пощт картэхэр соилъэс 90 щрикъум ирихьэ- гъэхьэзыр республикэм и цІыху цІэрыІуэхэр, лъэужьыфІэхэр ящымыгъупщэн паколлекционер ціэрыіуэ Тхьэ- пщіэ. Коллекционерхэм къинэмыщІауэ, ахэр къахуэщкэм и гербым, пощт маркэм хьэпэнущ тхыдэм, литера-

Тхьэкъуахъуэ Іэуес.

Гу зэрылъыптэщи, Къэбэрдей-Балъкъэрым иужьрей зэманым щіэупщіэ щиіэ хъуащ пощт маркэхэр, конвертхэр, карточкэхэр е нэгъуэщІ бланкхэр, тхылъхэр зэхүэхьэсыным. Абы ліэужьыгъуэ гъэщіэгъуэнхэм ящыщщ художественнэ маркэ зытелъ конвертхэр зэхуэхьэсыныр. А Іуэхугъуэхэр къалъытэ къэухьым зезыгъэужьу икІи тхыдэм ухэзыгъэгъуазэу. Тхьэкъуахъуэ Іэуес нэхъапэІуэкІэ къыдигъэкІа буклетхэми хигъэхьащ дыщэ, дыжьын зытебза медалхэр, художественнэ маркэ зытелъ е сурэтхэр зытет конвертхэр.

Зэхыхьэм хэтащ «Урысейм и пощт» АО-м и республикэ къудамэмрэ КъБР-м Тхылъхэр фІыуэ зылъагъухэм я зэгухьэныгъэмрэ я унафэщ Іхэу Вэрокъуэ Зауррэ Шинкарёвэ Натальерэ, пощтым, архив ІуэхущІапІэм щыщхэр, коллекционерхэр, республикэм и хъыбарегъащІэ ІэнатІэхэм я лэжьакіуэхэр, ШэджыхьэщІэ Хьэмыщэ и благъэхэмрэ

> Тхыгъэри сурэтхэри ТЕКІУЖЬ Заретэ ейщ.

Дунейм щыхъыбархэр

Европэ **зэгухьэныгъэм** къыхокІыж

УФ-м и къэрал щІыб по-итикэм къыхэІэбэну литикэм яужь иту дунейм и адрей хэкухэр Урысейм къызэреныкъуэкъу Іуэхухэр куэд мэхъу. Ахэр къыщежьари нобэ-ныжэбэкъым, ауэ нэхъри къыщІакъузащ Украинэм Іуэху хэхахэр щегъэкіуэкіын ди къэралым зэрыщІидзэрэ.

Илъэс зыбжанэ хъуауэ щІызэгурымыІуэ Гуэхухэрщ лъабжьэ хуэхъуар Урысейр Европэ зэгухьэныгъэм къыхэкІыжыну мурад щіищіам. УФ-м Нэ- ру щыта, КъБР-мрэ гъуэщі къэрал іуэхухэмкіэ уф-мрэ щіэныгъэмкіэ и министерствэм а зэгухьэныгъэм и унафэщІхэм захуигъэзащ афІэкІа хэтыжыну зэрыхуэмейм теухуа тхыгъэкІэ.

Илъэс 28-кІэ хэтащ абы ди къэралыр. Полито- пшэр техьэ-текІыу щыщылогхэм иджы зэрагъапщэ а зэманым къриубыдэу Урысейм и фейдэуэ е и зэрану къекІар зыхуэдизыр.

ЦІыхухэр къыдахьэх

Хабзэ хъуауэ, гъэмахуэ зыгъэпсэхугъуэм цІыхухэм зыхуэгъэхьэзырын щІадзэ щіымахуэм. Къапщтэмэ, ар щагъэкІуэну шІыпіэхэр къыхах, къахузэзыгъэпэщыну операторхэм къыхуагъэлъагъуэхэм зышагъэгъуазэ, зэрыщыІэну піалъэм а Іуэхутхьэбзэм хуэзэну уасэмкіэ, нэ-

гъуэщіхэмкіи зэгуроіуэ Туризм ІэнатІэм щылажьэхэр илъэс зыбжанэ хъуауэ гугъуехьхэм хэтщ, коронавирус узыфэм дунейм зэрызыщиубгъуам къыхэкІыу. Мы гъэри нэхъ тыншу щымытыну, зыплъыхьакІуэ куэд дыдэм щіащыгугъын щымыіэу къалъытэ ІэщІагъэлІхэм. Дунейм и къэрал псоми ялъоІэс а гугъуехьхэр.

Гъатхэпэм и 22,

♦Псыежэххэм я дунейпсо махуэщ **♦ Таксистым** и дунейпсо

махуэщ. 1907 гъэм Лондон (Инджылыз) и уэрамхэм къыдыхьащ икіуа километр бжыгъэмрэ абы пэкІуэ уасэмрэ къэзы-гъэлъагъуэ счётчикхэр зытет автомобилхэр. Ди зэманым таксихэр дуней псом къыщалъытэ цыхухэм Іуэхутхьэбзэ нэхъыбэ дыдэ яхуэзыщІэхэм ящыщу.

♦ 1928 гъэм къалъхуащ РСФСР-м щіыхь зиіэ и егъэджакіуэ Жамбэч Мухьэдин.

◆ 1936 гъэм къалъхуащ биологие щІэныгъэхэм я доктор, КъБКъМУ-м и профессору икІи и япэ ректощіыхь зиіэ я лэжьакіуэ Фијэпщэ Борис.

Дунейм и щытыкІэнур «pogoda.yandex.ru» сай тым зэритымкіэ, Налшык тынущ. Махуэм хуабэр градуси 2 - 3, жэщым градуси 8 - 4 щыхъунущ.

Гъатхэпэм и 23 бэрэжьей

♦Метеорологием и дунейпсо махуэщ ◆Урысейм и Гидрометеорологие Ізнатізм и лэжьакіуэхэм я махуэщ ◆ 1923 гъэм къалъхуащ Зеикъуэ къуажэм щІыхь зиІэ

и цІыхуу щыта, ІуэрыІуатэдж Хьэфіыціэ Мусэ-♦1939 гъэм къалъхуащ УФ-м щІыхь зиІэ и юрист, юстицэмкІэ 2-нэ класс

зиІэ къэрал чэнджэщэгъу Абазэ Руслан. Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Махуэм хуабэр градуси 2 - 5, жэщым щІы-Іэр I градус щыхъунущ.

Зыгъэхьэзыпап ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Дахэр зыгъэдахэр и щэнщ.

Іуэхум пащэ

къэхьыгъуафІэ зэрымыхъунур. ЦІыху къэс зы псалъэри ліыхъужьыр зыхэхуа Іуэху-

Союзым и Ліыхъужь Калюжный Николай рэ къыщыхэжанык ахэмрэ я ц эхэр къыщ-

лъкъэрыр. хъумэным, егъэфіэкіуэ- щізу мини 7-м щіигъу. ным теухуэ Іуэхум мы гъэ-

ми пащэнущ. мэзым кіэлъыплъ Іуэхущіа- хасэ. Ахэр къыхах ар щы-

«**Мэзхэр дывгъэхъумэ**» піэхэми район администра- хасэну щіыпіэм и щіыуэпс фіэщыгъэм щіэту 2019 цэхэми. А Іуэхум жыджэру щытыкіэм сыткіи къезэ**гъэм къыхалъхьа къэрал** хэт «Зольское лесничество» гъыу. Хэт ищІэрэ, зэман программэр купщафізу къэрал Іуэхущіапіэм гъатхэ ипэкіэ ди къуажэ дыхьэ**шагъззащіз щіыналъзхэм** - бжыхьэ лъэхъэнэм гекта- піэхэр ягъэбжыюрізу, саящыщщ Къэбэрдей-Ба- риплым щыхасащ Іэней, тырышхуэу есэкlavэ ита ЩІыуэпсыр пхъэхуей, кіейхужь жыгы- щихухэм гулъытэ ягъуэты-

Дзэлыкъуэм къыкІэры-ДУНЕЙМ къыщыхъу зэ- Шэрэдж щІыналъэхэри къриубыдэу Урысейм жыхъуэкІыныгъэхэм, мафІэс- Мэзылъэхэм я мызакъуэу, гыу мелуан 82-рэ щыхасащ. хэм я Ізужьыр щыгъэ- жыгхэр къалэ, жылагъуэ ут- Абыхэм ящыщу мелуан зэкІуэжын хуей мэзылъэхэр хэми, школ пщІантІэхэми, 70-р гъэ кІуам хиубыдащ. иджыпсту я нэІэм щІэтщ фэеплъ щІыпІэхэми щы- Иджы а Іуэхум пащэнущ.

жынри хэлъщ?!

ШУРДЫМ Динэ.

Программэр зэрагъэбелхуакъым Май, Прохладнэ, джылырэ дэкla илъэситІым ШЭРЭДЖ Дисэ.

Гупсысэр псалъэкІэ

1950 гъэм, накъыгъэм и 9 махуэ лъапіэм техуэу, Хэку зауэшхуэм хэту къэзыгъэзэжа ди адэ Хьэзрит си къуэш нэхъыщіэмрэ сэрэ къытхуищэхуащ шэрхъиті зыщіэт лъакъуэрыгъажэ. Сэ а тыгъэм икъукіэ сыщыгуфіыкіат. Ауэ къэ-жыхьыкіэ тщіэртэкъыми, пщэдджыжьыпэм къыщыщІэдзауэ жэщ къыттехъуэху, хьэблэм дэс си ныбжьэгъу щалэ цыкіухэр ди гъусэу, лъакъуэрыгъажэр къетлъэфэкІырт, зыдгъасэу. Сыт дымыщІэми, ди Іуэхур къыдэхъуліэртэкъым: лъакъуэрыгъажэр дэркіэ иныіуэу къыщіэкіат, лъакъуэтегъэувапІэм ди лъакъуэхэр нэсыртэкъым, дыкъехуэхырт.

АПХУЭДЭУ гугъу дехьу накъыгъэ мазэр блэкіащ, махуэкіэ Курпыпс дыхэсу, къаз шырхэр дгъэхъуу. Зэгуэрым къазхэмрэ Іэщымрэ унэм къетхулІэжри, дыгъуэлъыжащ. Пщыхьэщхьэр даущыншэт. Зыми ягу къэкІынтэкъым а жэщым ди къуажэм гузэвэгъуэ къыдэхъуэну. Зыри пэмыплъауэ, уафэгъуагъуэмрэ щыблэмрэ укъагъащтэу уэлбанэшхуэ хъуащ. Сунжэ мэз лъэныкъуэмкІэ къыщІихри, къуацэчыцэхэр хэлъу гужьеигъуэу псы-дзэр къехащ. Курп псыежэхым и зэпрыкіыпіэм телъа лъэмыж закъуэр ятІэпсым икъутэри, Тэрч псышхуэ лъэныкъуэмкІэ Іуихащ. Курпыпсым метритху-метрихкІэ зыкъиІэтати, псыбэкъум дэмыхуэжу къиуащ, гъунэгъуу щыс унагъуэхэм я пщіантіэхэм дэлъадэу. Нэхущым ини цІыкІуи къуажэм дэсыр щызэхуэсащ псыежэх зэпрыкІыпІэм деж. Курпыпсым и ижьыбжыгъэ зытет колхоз фермэр, абы нэмыщі бригадэкіэрэ щіым щецІыхубзхэр гузавэрт, къамышу къаахэр цІыхухъухэм ягъэсабырыжащ, зыгуэр къэдгупсысынщи, псым дызэпрыкіынщ, жэмхэм шкіэхэр щіэдгъэфынщ, псори тэмэм хъунщ жа-

Пщэдджыжьыр сыхьэтибгъум шыхуэкІуэм, дзэ машинэу тІу, зыр Мэздэгу лъэныкъуэкІэ, адрейр Грознэ къалэмкІэ къикІауэ псыежэх зэпрыкіыпіэм къыіухьащ. Сэлэтхэм я нэхъыщхьэхэм унафэ ящіащ, псыр зэрыжэну бжьамийхэр далъ- дэри лъакъуэрыгъажэм сытрагъэ- жыхуа!эм. махуэ зытІущым къриубыдэу зэп- хьащ. АпщІондэху псыдзэ къежэха-

«Гъуэгуу щыІэу хъуар Къаншыуей йокІуалІэ»

гъэувыжыну. Ауэ, ди адэм и къуэш нэхъыщІэм ар зэрымыхъунур занщІ у яжри і ащ. Хьэжпагуэ, Хэку зауэшхуэм хэту нэмыцэ зэрыпхъуакІуэхэр Берлин нэс зыхужам, зэпрабгъу бгы лъэныкъуэмкіэ Іэш мин рыкіыпіэ куэд зылъэгъуам, а Іуэхум и піалъэ ищіэрти, яхуигъэлъэгъуащ, лъэмыжыщІэр бгы нэхъ телэжь щІыпіэхэр щыіэт. Фермэм Іэтыкіам хуэзэу ягъэувмэ, зэрынэхъ лэжьакіуэ мыкіуэфу утыку къина къабылыр. Къагуригъэіуащ, Курп зэжэх псыбэкъум зэпрыкіыпіэм нэ жэмхэр сымаджэ хъунущ, шкІэ- деж зыкъызэрыщигъэшыр икІи, хэр зэтеліэнущ, жаіэу. Арщхьэкіэ псыдзэ къакіуэмэ, лъэмыжым еныкъуэкъуурэ, и лъабжьэр аргуэ ру зэрыщІилъэсыкІынур, зэрикъутэжынур. Зэхуэсым къекІуэлІа къуажэдэс лыжьхэми Хьэжпагуэ жиІэр даІыгът, ауэ къедэІуакъым, зэрыжаlам хуэдэу ухуэныгъэм щІадзащ.

Япэ махуэм бульдозерхэмрэ экскаваторхэмрэ машинэшхуэкІэ абдеж кърашэліащ, етіуанэ махуэм

рыкіыпіэм деж лъэмыжыщіэ ща- ри чэнж хъужати, ціыхухэри нэхъ мамыру я лэжьыгъэ ІэнатІэм пэрыувэжащ. Сабийхэр Курп и джабэ лъэныкъуэм дытету, лъэмыжыщІэр зэраухуэр тфІэгъэщІэгъуэну дыкІэлъыплъат. Ди лъакъуэрыгъажэри зэрытІыгът, зыр тедгъэтІысхьэрэ, адрей турр абы и бгъуитымкіэ Іуту къетшэкіыу. Псыр къыздиуа лъэныкъуэм гъунэгъуу декІуэлІэну дышынэрт. Абы гу лъызыта щІалэ нэхъыжьхэм, къытщІэнэкІэн щхьэусыгъуэкІэ, дытрагъэгушхуэу щІадзащ, джабэ псыдзэр здежэх лъэныкъуэмкІэ егъэзыхыгъуэм дыкъыщежэхыну. Дыкъагъэгугъэрт псым дынэмысу дыкъаубыдыжыну. Псыдзэр нэхъ мащІэ хъуами, абы и псынщагъы ехым тепщыхьмэ, илъэсищ зи ныбжь сабийр зычи къыщымыхъуу ихьыфынут, лъакъуэрыгъажэри щІыгъуу. Си ныбжьэгъухэм зыми ядакъым. Сэ сы-

къысщІэрыІэри, джабэм сыкъригъэжэхащ. Си лъакъуэрыгъажэм 🦣 зы псынщІагъ къищтати, сыщтауэ сыкІийрт, «сыкъевгъэл!» жысІэу.

END AMBIE MICANIE

Аршхьэкіэ сыкъэзыубыдыжыну жызыіахэр шынэжри, зэбгрыжыжауэ къыщІэкІащ. ЯтІэпсыр зрихьэх псыбэкъум сынэсыным метрипщІ хуэдиз иІэжу арагъэнт, ди гъунэгъу щІалэ МуІэзин, къэхъур къызэрилъагъуу, къыпэщІэхуа зы бжэгъу къипхъуатэри, джэрэзу си лъакъуэрыгъажэм и шэрхъхэм къыкІэщІидзащ. Лъакъуэрыгъажэр тІууэ зэпыудри, удзыпцІэм сыхэхуэу сэри сыщхьэпридзащ. ГъэщІэгъуэну фэбжь зыри згъуэтакъым, ауэ лъакъуэрыгъажэр зэрыкъутар апхуэдизкІэ си жагъуэ хъуати, сызэщыджэу сыгъырт. Абдеж къызбгъэдэлъэдэжащ псори, си гур фІы къысхуащТыну, псыежэхым сыхэмыхуэу си насыпу сыкъызэрелар къызгурагъаІуэу.

АпщІондэху, сэлэтхэм зэрыжаІам хүэдэү, махүэ зытүүшым лъэмыжыр зэфІагъэувэжри, ежьэжахэщ. Ауэ. мазэ зытіущ дэкіауэ арат, къуажэдэсхэр аргуэру псыхъуэм щызэрыхьам. Си адэ къуэшым и гум ищІат СунжэкІэ псыдзэ къикІри, тхуа-

щІыжа лъэмыжыщІэр трихат, и

лъзужьи умылъагъужу. Апхуэдэу щыхъум, Налшык къа-лэм нэхъыщхъэхэр къикІри къуажэдэсыр къагъэгугъащ Курп псыежэхым зэрызэпрыкІыну лъэмыжиті хуащінну - япэ лъэмыжыр колхоз правленэм хуэзэу, адрейр «Водокачкэ» псыхъуэм деж. А Іуэхум мазэ зыбжанэкІэ елэжьащ. Колхоз правленэм хуэзэу ящІа лъэмыжыр илъэс зытјущ щытауэ аращ, псыдзэм щІилъэсыкІри, ари Тэрч псышхуэмкІэ ирихьэхыжащ. «Водокачкэм» и гъунэгъуу ягъэувыжа лъэмыжыр иджыри къэс щытщ.

Япэм хуэдэу псыдзэ шынагъуэ СунжэкІэ къехыжыркъым, Курп псыри апхуэдэжкъым, къуажэ цыктур мамырш. Къаншыуей и гъуэгу зэхэкІыпІэм щызэблож Мэздэгу, Грознэ, Беслъэн, Прохладнэ, Налшык къалэхэм кіуэ-къэкіуэж машинэхэр. Абы къыхэкІыу къуажэдэсхэм жаlэ: «Гъуэгуу щыlэу хъуар Къаншыуей къокіуаліэ». А жыlэгъуэр ирагъэщхьу къыщlэкІынщ, зэман куэдкіэ узэіэбэкіыжмэ, ціыху іущхэм жаіауэ къащіэзэрыарэзыр щалъагъум, зэхэлъа- нам: «Гъуэгу псори Рим йокlуаліэ»

КІЭРАШЭ Михаил.

Ди аузхэмрэ

гъуэгухэмрэ

2022 гъэм къриубыдэу ди республикэм зыхуей щыхуагъэзэнухэм ящыщщ **Шэджэм Ет**Іуанэ - Булунгу щІыналъэ гъуэгур. «Кавказ» федерал гъуэгум къыщыщіедзэри, ар докі Лашынкъей, Шэджэм Ипщэ, Хъущтэ - Сырт, Эльтюбю, Булунгу жылагъуэхэмкіэ. Псори зэхэту гъуэгум и кІыхьагъыр километр 65-рэ

Къэбэрдей-Балъкъэрым и Іэтащхьэм гъэ кІуам Шэджэм щІынальэр къыщызэхикІухьам тепсэлъыхьауэ щытащ а лэжьыгъэ иным хиубыдэу Хъущтэ - Сыртрэ Шэджэм Псыкъелъэхэмрэ зэпызыщІэ гъуэгу Іыхьэр Іэмал имыІэу зэгъэпэщыжын зэрыхуейри. Къуажэхэр зэрызэпищІэм имызакъуэу, ар Шэджэм аузым и зыплъыхьыпіэ щіыпіэхэм ухуэзышэ турист гъуэгуш.

Лэжьыгъэхэр ІыхьитІу кърахьэлІэнущ: япэщІыкІэ Шэджэм Ипщэм къыщыщІэдзауэ Хъущтэ - Сырт, адэкІэ Псыкъелъэхэм нэсыху.

Гъуэгу лэжьыгъэхэм къадэкіуэу, мы шіыпіэхэр зэіузэпэщ ящІынущ: лъэс зекІуапІэхэр яухуэнущ, къагъэзыплъыхьыпІэ нэхунущ, щыпіэхэр хуащіынущ, лъэмыжи 5 къагъэщІэрэщІэжынущ.

2023 гъэм Эльтюбю - Булунгу, 2023 - 2024 гъэхэм Лашынкъей пэгъунэгъу километр 15 зи кІыхьагъ гъуэгухэм я ужь ихьэнущ.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

Си зы махиэ закъиэ

гугъ, гуапагъэ мыкіуэщі къахуихьын яфіэщіў илъэс псом зыпэплъэ Ціыхубзхэм я дунейпсо махуэр, гъатхэпэм и 8-р, блэкіаш. Хэти саугъэт лъапіэхэмкіэ ягъэгуфіащ, хэти къыжраїа псалъэ іэфіхэм я гур щыз ищіауэ мэпсэу, псом нэхърэ нэхъыфіу бзылъхугъэхэм ялъагъу удз гъэгъахэр мин бжыгъэкІэ цІыхухъухэм къызэращэхуари ди нэгу шІэкІаш Иўжьу зи гугъу сщіа удзхэр иджыри гъужыну хунэсакъым, арщхьэкіэ къыкіэлъыкіуэ махуэхэр къызэрыгуэкіщи, гурыфіыгъуэ зэхаххэр зэмылізужьыгъузу мэпсэу бзылъхугъэхэр. Фэндырэм из фом щіыдагъэ фіыцізу зы лошкіз зэрыхакізм ещхь пэлъытэў, мурад сщіащ си зы махүэр зыхүэдэм фышызгъэгъүэзэнү...

ТЕЛЕФОНЫР къоуэ. Сыкъызэщоури, сыщхьэхыпэурэ ар зытелъымкІэ соІэбэ. Ярэби, сыту псынщащэуи нэху ща, сыгъуэлъыжа къудей мыгъуэти. Зы сыхьэт нэхъ мыхъуми иджыри сыжеин щхьэкІэ сымыщіэн щыіэтэкъым. Аршхьэкіэ неіэмал! Къалэну сиІэр си щхьэм къос, къэсшу Іэхъуэм дэзгъэкІын хуей жэмитІым я деж

къыщегъэжьауэ.

Жыпіэну емыкіункій мэхъу, ауэ нэхъыбэ дыдэу сызыгъэщхьэхыр зыхуэпэнырщ. Ар къыщіызэхьэлъэкіыр зыхэслъагъуэр махуэм и кіуэцікіэ пліэ-тхуэ зысхуэпэн хуей зэрыхъур аращ: бэкхъым сыщыкіуэкіэ, сабийр садым щысшэкіэ, лэжьапіэм зыщыхуэзгъэхьэзыркіэ, абы сыкъикіыжа иужь. АтІэ, зызохуапІэри сыкъыщІокІ. Жейм зэрызыхезмыгъэлъэфэжам сыщогуфіыкіыж, зэман тіэкіу къызыхудэзгъэхуэжауэ къысщохъури. Ар зыхухэхар, хабзэ зэрысхуэхъуауэ, кофе крушкэ ныкъуэ сефэнырщ. Шэнычыр тызогъэувэри, сымыпащізурэ зызотхьэщі, кофер къызощіри зэрысфіэфІым хуэдэу, зыри зэран къысхуэмыхъуу, Іэуэлъауэ лъэпкъи си тхьэкІумэм къимыцырхъэрэ зэрызызмыгъэнщІ ІэфІыкІэ тіэкіур щіыгъуў абы софэ. Си щхьэр зэрыкуда къалэнхэм сыкъызэрамыутІыпшыр арагъэнщ си кофе ефэныр куэдыщэрэ зэпысшауэ къыщІысщыхъур. Сыхьэтым аргуэру сыхудоплъей ней-нейуэ, дакъи-къиплІ къудейщ тезгъэкІуэдар. Сызыхуэарэзыжу икіи зысфіэпсэкіуэду сыкъотэджыж, Іэлъэ тіэкіур зыіэрызотіагъэ, жэмыш пэгуныр къызощтэри, бэкхъымкІэ соунэтІ. Іэлъэ щІысІэрыгъыр къалэдэсхэм «сазэрыхыхьэ» си Іэбжьанэхэр дахэн зэрыхуейр хьэкъщи аращ.

Унагъуэм щіэсу хъуам нэхърэ нэхъыфіу сыкъэзылъагъу си хьэ сырыху гуапэшхуэри къыспожьэ къыздэлъейуэ, и кіапэр игъэкІэрахъуэу. Іуэми нолъадэри Іэщхэр зэрыдэзгъэкі куэбжэм и гъунэгъуу мэтіыс. «Сыт, зэрыјусхыу узэрыдэціэфтынум зыхуэб-гъэхьэзыру ара?», - соупщі си фіэщыпэу хьэм. СыкъыгуроІуэ, шэч къытесхьэркъым сыкъызэрыгурыІуэм. Е жэмхэр щыдэзутІыпщыкІкІэ е Іуэр къэстхъуауэ вэнвейр щисшкіэ дэжынущ, аращ игъэхъур. Дэжыр Іуэху, сабий садым нэкіуэнущ, бэлыхь Іэджэм сыхигъэту. Къигъэзэжынурэ си хъыджэбзыр школым нэс ишэнущ, ари игъэ-

къызэфтыну фыхьэзыр? Си къафзэхэ, си дахэхэ», - жысіэу соубзэ жэмитіым. Іус фалъэ зырыз язотри къызош. Хьэм сыхуэсакъыпэурэ, сыхуилъ-сыхуэгубжьурэ ахэр фІыдызогъэкІ. Апхуэдэ дыдэу хьэр згъэхъуурэ куэбжэр Іузохри гу цІыкІур си Іэдэжу уэрамым сыкъытохутэ. Гъуэгу зэхэкІыпІэм хуозэ ди унэри, уэрам щэхумкіэ Іэщхэр къыщыдэбгъэкІми уэрамыщхьэм тетхэм укъалъагъу. Абыхэм сэлам язох, къалэм кІуэну щытхэми си щхьэр яхузощІри, си Іуэху яужь сохьэж.

Дэкlа хуэдэкъым хьэри, хэт дигъэкlын сэ схъумэ зэпытурэ си къалэнхэр сщІэмэ. Бэкхъымкіэ сыкъыщіыхьэжмэ, пщіантіэм укъызэрыдыхьэ куэбжэшхуэр игъузэщІыкІащ. Пасэу къэтэдж зи мыхабзэ си щхьэгъусэр хуэжьы уэу дэк ащ, си къалэнхэм къысхухигъахъуэри: хьэр уэрамым тетщ къежыхьри, къеджи пэт, сызэрыдэкІынур ещІэри зыпхуигъэхъеинукъым.

СыхошэтыкІри, пшэфіапіэм сышіохьэж Пщыхьэщхьэм къэзгъэвыжыну щІыІалъэм къыдэсха джэдыр згъэжьэну тызогъэувэ. СыкъыщІокІри сабийм и щыгъынхэмрэ сысейхэмрэ иджыри зэ сакІэлъоплъыж. Согъэзэжри тебэм илъыр сопщэфІ, псалъэмакъ лей сыхуейкъыми, абы дашхынкІэ хъуну фізіугъуэри къызогъзіэгъуэ, кхъуейр, щакхъуэр зэпызоупщри стюлым къыты-

Сыхьэтыр 8-м и ныкъуэщ, абы фІэкІмэ согувапэ. СыщІолъэдэж унэми, сабийр къэзгъэушу сыхуожьэ. «КъакІуэ, си псэ тіэкіу, къэўш си щіалэ закъуэ! Дамир, си псэ, кхъыІэ накІуэ, согувэ, сыкъыкІэроху». Сабийм гъынанэу щедзэ, хуейкъым къэушыну. «КхъыІэ, мамэ, иджыри тІэкІу сыгъэжей, кхъа, нобэ садым сомыгъакlуэ», - щыжијэкіэ си гур мэуз, арщхьэкіэ тызогъэчыныхь: «Хьэуэ, хъункІэ Іэмал иІэкъым жыпІэр. Ар уи лэжьыгъэу аращ уэ, сэ лажьапІэм сызэрыкІуэм ещхьыркъабзэу». ПІэм къыхызох, илъэситху хъу щіалэшхуэр къызэхьэлъэкІми, ваннэ пэшым нэс со- щэ? лъэф. СыдэІэпыкъуурэ зетхьэщІ, и дзэ

Цыхубзу дунейм тетыр бащэкіз зыщы- ціыкіухэр елъэщіри зыдохуапэ. Дыкъыдэкіащи, хьэр щылъщ - къытщогуфіыкіыппэ. ПшэдджыжькІэрэ куэбжэм къышІэплъу, гъыуэ фіэкіа умыщізу пщізууз къыткізлъыплъ хьэр садым нызэрыкіуэнум си къуэри щогуфіыкі. Сэ зыращ абыкіэ мыарэзыр.

Джэгуу нежьами, куэдрэ дымыкІуэу хьэ гуэрым хуозэри езэуэн щ едээ. Зэк ырызохуж. Школымрэ садымрэ кіуэ ціыкіухэм яжьыхолъадэ, егъэгужьей. Дзакъэркъым, ди насыпщи, апхуэдэ хьэл хэлъкъым, ауэ и теплъэр щалъагъукіэ, щабгъэдэлъадэкіэ щышынэнхэкъэ, щошынэ. Дынэсыпащ школ куэбжэм, аращ садыр зыхэтри. Егъэджакіуэ гуэр ди япэ иту хуэмурэ макіуэ. Абы дыщыщІэрыхьэкІэ: «Хэт и делэ школым хьэ и гъусэу къакlуэр?» - жеlэри кърегъажьэ. Пщэдджыжь къэс сызыхэт бэлыхьри, нэгъуэщі къинэмыщіи я Іуэху зезмыхуэу: «Тхьэ сыпэмылъэщу къысфіыдэкіа мыгъуэмэ», жызо!э зызухеижыну сыхэту. Арщхьэк!э нэхъейуэ къобл: «Это твои проблемы», - жи зигъэурысыбзэу, адэкІи Іэджэ къыпегъэувэ. Сэ зыри зэхэсхыжыркъым, иджыпсту сыкъыщиудынущ, сыкІиину аракъым, сыгъынущ. Зызытызоубыдэжри, арат занщІэу си щхьэм къэкlари: «Уи фіэщ зэрыхъун, уэ нэхърэ сымынэхъ делэ», - жызоlэри сыблокі. Аршхьэкіэ си махуэр къутащ. Арыншами гукъыдэжышхуэ сијэу сыкъэтэджатэкъым, си гур зыгуэрым ихузырт, си псэр гугъу ехьырт. Псалъэ гуауэ сыхуэныкъуэххэтэкъым нобэ. АрщхьэкІэ зэрыхъун хуейм хуэдэу хъуащ, сыт тщІэн, дыпсэунщ.

Сыкъосыжри, бэлыхь сыхэзыдза хьэжь цыкіури си япэ иту пщіантіэм ныдолъэдэж, бжэІупэм ныІуувауэ шхын къыщыхущІэсхынум поплъэ. Псори зыгуэр щхьэкіэ къыспоплъэ, псори къысщогугъ, ауэ сэ зэи зыми сыщыгугъ хъуркъым. ФІыкІэ сызыщыгугъхэми сагъэщіэхъу, къысхуащіэніауэ сызы-пэплъэхэри піащіэркъым зыкъысщіагъэ-

«Это ваши проблемы» псалъэхэр жагъуэ дыдэуи пхужы энукъым, ауэ ахэр си щхьэм итіысхьащи кіуапіи жапій къызатыркъым. Душым сыщІ уващи псыр уэру зэтызогъэлъадэ си гупсысэ жагъуэр езгъэлъэсмэ сфіэфіў. Пэж дыдэў тіэкіў си гур нэхъ псэхуа хуэдэщ. Зысхуапэщ зызгъэхьэзырри сыкъыдэкІащ, Налшык сыкІуэну. Километр тхущІкІэ пэжыжьэщ ди къуажэр сыщылажьэ къалэм, абы махуэ къэс сокіуэ-сыкъокІуэж. Маршруткэм ситІысхьащи, зыми семыпсэлъэн, зыри къызэмыпсэлъэн щхьэкІэ си нэхэр зэтеспІэри зезгъэщІауэ сыщысщ. Махуэ къэс сызрихьэлІэ цІыхухэм си фэм сызэримытыр къащащ, къызжезыІэпаи яхэтщ. АршхьэкІэ зытезмыгъэхьэу адэкІи псалъэмакъыр къыфІэзмыгъэкІыў зыщхьэдызогъэух.

Сезэшауэ сынэсащ лэжьапІэм. АрщхьэкІэ фІыуэ слъагъуу сызыпэрыт лэжьыгъэм къаруущІэ къысхилъхьами ярейщ.

Махуэ псом сылэжьащ, къэхъуар зэзэмызэ си гум къридзэми сіэщіэхужурэ. Пщыхьэщхьэ хъууэ маршруткэм сыкъитІысхьэжа иужь, аргуэрыжьти къыспкърыхьэжащ. Нэхъыф пщ эну ухэтыху, уи къару зыхуилъ псомкій гугъу зебгъэхь пэтми, гуныкъуэгъуэ гъусэм къызэрыгурыгуэр нэгъуэщгущ: аоы псалъэмакъ къызэрикіынур пщізуэ щхьэ Іуэхур блэжьрэ-тІэ жи. Апхуэдэукъым ар зэрыщытыр, гур зэрыгъум дыгъур ирожэ псалъэжьым нэхъ хуэкІуэу аращ. Утогузэвыхь, уошынэ, урогузавэри, сыт хуэдизкіэ нэхъыф у пщіэну ухэтми, нэхъыкіэм хуэдэу мэхъу. «СщІэрт сэ ар», - щыжыпІэм и деж ухуейуэ къэбгъэхъуауэ аракъым, узэрыхуэмейуэ Іуэхур зэрыхъунур уи псэм ищІзу арат. Кіэщіу жыпіэмэ, усакіуэ гъуэзэджэ гуэрми зэрыжи ащи, «Хуэнык туэр хэт мы си гум щыщІэм, - / Ар си гум ейщи, иреІэж».

«Это твои проблемы» псалъэхэр щІэхщІэхыурэ си гум къридзэу, псом хуэмыдэу школым гъунэгъу сыщыхуэхъукІэ къысщхьэрыуэу махуэ зытуущ дэкащ.

Зы пщэдджыжь гуэрым сабийр садым шІэзгъэхьэри къэзгъэзэжауэ сыкъыздэкІуэжым, а егъэджакІуэм сыхуэзащ. «Уи махуэ фіыуэ, - жи, - кхъыіэ, къэувыіэт, хэт уи цІэр?» СыкъызэтоувыІэри: «НэхъыфІыжу, Залинэщ», - жызоІэ. «Сэри сы-Залинэщ. Зымахуэ тіэкіу ткіииіуэу сынопсэлъащ, кхъыіэ, къысхуэгъэгъу. Пасэу хьэ къызэдзэкъауэ щытащи, Іейуэ сыщошынэри аращ», - жи. «Ягъэ кlакъым, сэри сыкъуэншащ», - жызо!эри си гъуэгу сытоувэж. Сынэсыжыхуи махуэ псоми сегупсысащ абы. Аракъэ мастэр гуапэщи мастэр гуауэщ жыхуа-Іэжыр.

Сыкъэсыжри, унэмкІэ пщыдджыжь Іуэхуу къыщысхуэнар сыпкатэ-сылъатэу нэзгъэсащ. Маршруткэм ситІысхьэри Налшык сыкІуащ. Абы ис си цІыхугъэхэм нобэ сыкъацІыхужырт, сызэры-Залинэти! Зэи хуэмыдэжу сызыхуэарэзыжт а махуэ зытІущым згъэвын хуей хъуа гуныкъуэгъуэм и жэуапу сыкъызэримытхъутхъукам щхьэкіэ. Псалъэ жагъуэ жесlауэ, сыкъэгубжьауэ щытамэ, нобэ гузэгъэгъуэ къызэзыта «къысхуэгъэгъу» псалъэр зэрызэхэзмыхынум шэч хэлътэкъым.

Мис апхуэдэщ си зы махуэр. Фыфейр-

ИСТЭПАН Залинэ.

Адыгэ къалэм и къэунэхук Гар

Адыгэ къалэр (Адыгейск) хы ФІыціэмкіэ уикіыў Адыгэ Республикэм ущыхуэкіуэкіэ япэу узы-ІущІэ къалэрщ. Республикэм и гъунэщ. Къалэр щІалэщ, ауэ, хуумыгъэфэщэну, зызыужьащ. Уейуей жезыгъэ эхэм ящымыщми, дунейм и къалэ ціыкіу мин бжытхыдэ гуащіэ, и ціыху тельыджэхэр хэри якіэльыкіуащ.

1969 ГЪЭМ ди къэралым и картэр иджыри зы мэскъалкІэ нэхъ бей хъуащ - Адыгэ Республикэм хыхьэ Тэучэж куейм Адыгейск къалэщІэр къыщыунэхуащ. Ар фІы дыдэкъэтіэ? Фіыщ, ауэ абы къэунэхупіэ хуэхъуар гукъутэщ...

Илъэсым прунж тонн мелуан бжыгъэхэр Адыгэ Республикэм къышрахьэлІэжрэ, хамэ къэралхэм кърашыр ІэщІыб ящІыну, абы папщІи Краснодар псы хъумапІэ лъэщ къыщызэрагъэпэщыну траухуат унафэщіхэм. А мурадыр къайхъуліэн папщіэ, нэ зытращіа щіыпіэм ис къуажэ 22-р зэран хъурт. Урысейр къэрал абрагъуэщ. Сыт абы дежкІэ жылэ 22-р зищ ысыр?! Ар дуней псор зыгъэгызу щыта пщышхуэхэм я щІыналъэ телъыджэмкІэ мэскъалщ, ауэ а жылэхэм дэса цІыхухэм я дежкіэ - гуіэгъуэшхуэщ.

Жылэдэсхэр сыт хуэдэу тхьэусыхами, къикlа щыlэкъым - Москва унафэ щащІат Псыжь ІуащІэну. Гъатхэм а псыр уэру къожэ, ауэ гъэмахуэкІэ, бгым телъ уэсыр ткІужа, дыгъэ жьэражьэр щІылъэм къыщхьэщыува нэужь, псы хъумапІэр Псыжькіэ гъэнщіа хъуркъым, лъэкІыркъым. Аращ «ІуэхуфІым» и проектыр щащІым ягу здыхунэмысар.

Унафэ ящіахэм япкъ иткіэ, бжьэдыгъу жылэ 13-м зы цІыху къыдамынэу, ягъэІэпхъуащ, иджыри 9-м цІыху куэд дыдэ къыдагъэіэпхъукІащ, ауэ зэрыщыту дашыфакъым. ЦІыхухэм я унэхэр ябгынэну хуейтэкъым, къахудэкІыртэкъыми, къа-

шырт гъэпцІагъэкІэ.

Дэнэт здагъэ!эпхъуэнур жып!эмэ, Адыгейскт. Абы щыгъуэ ар иджыри шіыпіэ нэшіт.

Арати унагъуэ 1957-рэ ягъэlэпхъуащ, ахэр цІыху 8145 хъурт. 1969 гъэм фокlадэм и 27-м Адыгейск япэ дыдэу дэтІысхьащ Лъостэнхьэблэ гъэхэм яхэтщ, езым и гъащіэ, и щыщ унагъуэ 22-рэ. Абыхэм адрей-

Сэ фІы дыдэу сощІэж Адыгейск дыкъыщагъэІэпхъуауэ щытар, - жеІэ Жамырзэ Гуащэнагъуэ. - Сэ курыт еджапіэм сыщіэст иджыри. Науэжьхэм я унэ-лъапсэр ябгынэну хуэмейуэ, зыкъранэрт, ауэ залымыгъэкІэ къыдашырт. Дэри, адрейхэм хуэдэу, унэ хьэзыр къыдэжьэу, дызыхуеину псори хьэзыру къыджа эрт, батэкъутэ ягъэшырт. Ауэ дыкъыздэкІуар зищІысыр къыдгурымыІуэу, дыкъзуІэбжьат. ИхъуреягъкІэ нэщІт. Адыгейск зытращІыхьыну щІыр шэду щытащ. Пэжщ, шэдт, хьэндыркъуакъуэрэ блэрэ щыкуэду. Сытыт пщІэнур: пхъэкіэ зэіуліа унэжь ціыкіухэм дыщІэст, хэти, зэрыхузэфІэкІым елъытауэ, унэ ищІырт, зыр адрейм дэІэпыкъужырт, зэкъуэтт. Ауэрэ унэ гуэрхэри къалэм къыдэуващ, властми мащізу зыкъытщіигъакъузу щіидзащ. Пэжыр жыпІэмэ, шэдым, псы хъумапІэм зыкъуагъащІэрт - блынхэр псыІэ къэхъуурэ фырт, бамэм унэм ущІигъэсыртэкъым, унэм нэхъ мащІэрэ дызэрыщІэсыным дыхэт зэпытт. ЩІыхъейр тхуэлъэ хъуат, блын фахэр мащіэ-мащізурэ къещэтэхырт. Мэзхэр ираупщіыкіати, пхъэ гъэсыныр зыгуэрурэ къэгъуэтын хуейт, псы дызэфэнри къатшэу арат. Сыт щхьэкіэ жыпіэмэ, нитраткіэ къулей щІыгъэпшэрхэр щІым щІалъхьэти, а гын бзаджэр щіым кіуэцірыкіыурэ, ди псыкъуийхэм нэсырт, абы уефэнри уи ІэкІэ зыбукІыжынри зыт. Зи Іуфэхэр фІыуэ ямыгъэбыда псы хъумапІэм ибгъухэр гуилъэсыкІырти, псыІагъэм нэхъри зиубгъурт, щіым укіуэцірыщэтырт. Псы хъумапІэр Іэтауэ къызэІуахащ, ар лэм унэ щыхуаухуауэ, фэтэр, лъап- ягъэлъэпіащ, ауэ ліэныгъэр куэдкіэ сэ къыщратыну жрагэурэ, къыда- нэхъыбэ хъуат, лъхугъэри мащгэ

дыдэт. Ди щІалэщІэхэр армэм ираджэжыртэкъым, я узыншагъэр щІагъуэтэкъыми. Япэми хуэдэу, нобэр къыздэсым ди щІалэгъуалэм я упщІэ нэхъыщхьэр зыщ - дэнэ лэжьапіэ дыкіуэну, дэнэ ахъшэ къы-щыдлэжьыну? Ціыху минхэр Крас-нодар нэс макіуэ лэжьапіэ. Сыт нэгъуэщі къахуэнэжыр? Аращ гъащізу Прунж тонн мелуанхэр-щэ, жып-

асыхьэтуи

зыгуэр

тІысхьащ,

Іэмэ, ди щІыпІэхэм прунжыр къыщыкірэ къыщымыкірэ зэгъэщіэн хуеяуэ къыщІэкІынущ япэщІыкІэ. Ари проектыр зыгъэхьэзырахэм я зы щыуагъэщ. КъызэрыщІэкІымкІи, гектар минищэ бжыгъэхэр зыубыда «мурадыфІым» хузэфІэкІыр зыщ къэзыухъуреихь щІыуэпсым хэлъ гъащІэр иукІынырщ. Псым апхуэдизкІэ нитратрэ гъущІ хьэлъэхэмрэ куэду хэлъщи, бдзэжьей хэс дэнэ къэна, ухуейуэ хэбгъэтІысхьэми, зы махуэ хэсыфынукъым, къазхэмрэ бабыщхэмрэ абдеж щагъэтІылъ джэдыкіэхэр шкіумпі мэхъу. Гъэмахуэм бадзэмрэ аргъуеймрэ апхуэдизкІэ куэдщи, зэрызащыпхъумэнур умыщІэжу укъонэ. Арами, цІыхухэр хуейкъым, псы

хъумапіэм ит псы фіейр Псыжь храгъэкіэжыну, сыт щхьэкіэ жыпіэмэ, псоми фіыуэ къагуроіуэ абы кърикІуэну къулейсызыгъэм и инагъыр. ЦІыхухэр зыщІэльэІур зыщ -«Краснодар хым» и щытыкІэмрэ и зэхэлъыкіэмрэ мардэм къитіасэу, шынагъуэ хэмылъу ар зи лэжьыгъэхэм «яІыгъынырщ». БлэкІар блэкІащ, абы зыри пхуещІэжынукъым. Псом хуэмыдэу уи блэкІар псы лъабжьэм щыщІэлъым деж. Гуузщ, ауэ сыт пщІэн? Ари гъащІэм и зы лъэхъэнэщи, уебэкъуэн хуейуэ аращ.

Е здэщымыІэм, фІыи щыІэкъым жаіэ. Нобэ Адыгейск ефіакіуэу къалъытэ. Ар нэрылъагъущ икІи уи фІэщ закъуэ хъунукъым къалэм ущыдэткіэ, а щіыпіэр илъэс 47-рэ ипэкіэ къуму щытауэ, «шэдым къыхэкlауэ», апхуэдизу щІалэу. Курыт еджапІэ, сабий сад, сымаджэщ, музей, гъуазджэхэмкіэ сабий еджапіэ, сабийщІалэгъуалэ спорт школ, сабий туризмэм и центр, мэжджыт, щэнхабзэм и унэ, куей газет, газет тедзапіэ, тыкуэн бжыгъэншэхэр, шхапІэ хьэлэмэтхэр, унэ лъагэшхуэхэр, Іуэхущіапіэхэр, библиотекэхэр... иджыри узыхуейр упсэун папщіэ? Къедмыбжэк ахэри хэтыжу, псори иІэщ къалэ цІыкІум.

Спортымкіэ, музыкэмкіэ ехъуліэныгъэшхуэхэр зиГэхэр, Хэку зауэшхуэм лыгъэ щызезыхьахэр, лэжьыгъэм и ветеранхэр, зэчииф з цыхухэр и куэдщ Адыгэ къалэм. ФІы и лъэныкъуэкІэ гъащІэм закъыхуигъэзауэ жыпІэ хъунущ.

Щэрмэтхэр, мэуэтэхэр, хьэтхэр щызэхэзекіуэу, гъащіэр къыщикъуэлъыкІыу щыта щІыщ нобэ Адыгэ къалэр зытетыр.

А зэман жыжьэм и хъыбар щаlуэтэжкіэ, куэдым ягу къокіыж щіыпіэр ибгынэну хуэмейуэ къэна хьэжьыр. Сыт ящіами, къахудэкіакъым. Хьэр зей лыжьыр абы кіэлъыкіуэурэ, игъашхэрт. КІуэ пэтми, псы хъумапІэр щыз хъурт, хьэжьыр зыдэлъ лъапсэм ар къыщекІуалІэкІэ, ныбжьэгъу пэжыр, пщІзууэ, икІуэтырт. Унэр псым щыщІэтІысыкІам ирихьэпјау хъажъми и псар хакјаш.

ФЫРЭ Анфисэ.

Гъатхасэм щІидзащ

Бахъсэн щІыналъэм мы махуэхэм гъатхасэм щыщІидзащ. Вэн-сэным хухаха губгъуэхэр дызэрыт илъэсым гектар 32438-рэ мэхъу.

БАХЪСЭН щІыналъэм мэкъумэшхэкІ нэхъыщхьэу сыт щыгъуи щыхасэр нартыхумрэ гуэдзымрэщ. Къызэралъытамкіэ, мы гъэм нартыхум хухахынущ гектар мин 22-м нэблагъэ. Бахъсэн щіыналъэм щіыпіэ унафэр щызехьэнымкІэ и къулыкъущІапІэм мэкъумэшымрэ щІы ІуэхухэмкІэ и ІуэхущІапІэм й ^{*} унафэщІ Къаскъул Хьэмидбий зэрыжиІэмкІэ, мы гъэм сэхуран къудейуэ гектар 3850-рэ, гъатхасэ гуэдзрэ хьэуэ гектар 600, бондюэль лъэпкъыгъуэм щыщ нартыхурэ гъащ.

джэшхъурейуэ гектар 1300рэ ясэнущ.

ЩІыналъэр жылэхэмкІэ ирикъуу къызэгъэпэщащ. Нобэкіэ къуажэдэс мэкъумэшыщІэхэм гъатхасэ гуэдзу гектар 230-рэ, хьэуэ гектари 130-рэ щіым хагъэзэ-

Губгъуэ лэжьыгъэхэр тэмэму ирагъэкІуэкІын пап- псыщІэгъэлъадэ бжьамийщіыналъэм трактор 426-рэ, гъавэр Іузых комбайн Іуэхур зыІутыр къапщытащ 78-рэ, мэкъумылэр зэщІэзыкъуэж комбайн зэмылізу- щыщіэныгъэхэр зэрагъэпэжьыгъуэу 25-рэ, пхъэ эщи щыжын хуейуэ унафэ къащ-145-рэ, щіыгъэщабэу 145-рэ, тащ. жыласэу 131-рэ иІэщ. Гъат-

хасэр зэрежьэну, зыхуей хуэзыгъэзэну техникэр зэlузэпэщщ, губгъуэ лэжьыгъэхэми псори хуэхьэзырщ.

КъищынэмыщІауэ, Бахъсэн щІыналъэм ит псыІэрышэхэр гъэкъэбзэным теухуа лэжьыгъэхэр щІэгъэхуэбжьауэ йокІуэкІ. Губгъуэм псы щІэгъэлъэдэныр зэпымыун папщІэ мыхьэнэ зиІэ а лэжьыгъэр и кІэм ноблагъэ. Бахъсэн щІыналъэм щІыпІэ унафэр щызехьэнымкІэ и къулыкъущіапіэм, КъБР-м Мэкъумэш ІуэхухэмкІэ и министерствэм, КъБР-м псы щІэгъэлъэдэнымрэ ІуэхухэмкІэ и къулыкъущІапіэм я іэщіагъэліхэм километри 118,2-рэ зи кІыхьагъ хэмрэ псы жапІэхэмрэ я икій щіыпіэ зыбжанэм иіэ

БЕСЛЪЭН Берд

кълъэпкъым щыщу процент 80-м нэбла-

гъэр а пкъыгъуэм къызэрыхэщІыкІам, Іэгу-фитІым ириубыдар псэм пищІу зэрибла-

Іэфіагъэ мыухыжым зыкъыщызэщіиіэтащ, - жеіэ Маринэ. – Сызэхъуэхъуа псым сыхуэсакъыпэурэ сеіубащ. Телъыджэла-

жьэщ, ауэ етІуанэу сызэфа псыр «ІэфІагъ» и лъэныкъуэкІэ япэрейм хуабжьу къыщхьэ-

щыкІт - сызэрепсэлъамрэ сызэрыхущытам-

рэ зыкъыдигъэзат. Ар и щыхьэтщ Мосару

Эмото дуней псор щыгъуазэ зыхуищТар

ЦІыхум и гурыщІэр, и гупсысэр псым зэ-

рызыхищІэр къэзыгъэлъагъуэ лэжьыгъэш-хуэхэр щрагъэкІуэкІащ профессор Корот-

ков Константин и лабораторэми. Псы зэрыт

хьэкъущыкъур къэзыувыхьа гупыр лъагъуныгъэм, гу щабагъэм, къабзагъэм ехьэліа гупсысэхэр зэрахузэфіэкікіэ я щхьэм щаіыгъыну хущіэкъуащ. Псыр яхъуэжри, гупсы

сэу я щхьэм щызэрахьэхэр шынагъэм,

лъагъумыхъуныгъэм, зэуэным хущіэкъу-хэмкіэ зэблахъуащ. Ткіуаткіуэ ліэужьы-

гъуитІри зэщІагъэщтыхьащ, я молекулэхэм

зэхэтыкіэу ягъуэтар зэхагъэкіын папщіэ. «Фіыщіэ пхузощі», «къысхуэгъэгъу» псалъэхэр зыжраіа псым и молекулэхэр тхып-

хъэщІыпхъэ дахащэу зэхэуващ. «Си гур

пщыкіащ», «сыпіуплъэнкіэ іэмал иіэкъым»

микроскопкІэ щызэпаплъыхьым, зэры-

зэхэухуэна щІыкІэр нэджэІуджэ дыдэу къы-

- Ауэ щыхъукІи, гупсысэ шынагъуэ зи щхьэм имыкІ цІыхур псом япэу зэгуэуэжыр

и Іэпкълъэпкъым хэт псыращ, Гейм те-

лэжьэн хуэдэу ар зэтреухуэри. Уи гум фІы

ибгъэлъыху зэрынэхъыфіми абы урегъэ-гупсыс. Арщхьэкіэ, итіани, гъэщіэгъуэны-

шэр аращи, псым и ухуэкlэр нэхъ lеижу зэ-

тезыкъутэу къахутар гулъытэншагъэрщ. Ар

и щхьэусыгъуэщ сабийхэмрэ зи ныбжь хэ-

кІуэтахэмрэ зэпымыууэ едэхэщІэн, макъ

зэдытохъуэ щІэныгъэрылажьэхэу Мосару

хъуа щытыкІэми димыгъэгузэвэн тлъэкІыр-

къым. Ахэр кІуэ пэтми нэхъри пхъэнкІий

идзыпіэ зэрытщіым дызыхуишэр сыту піэ-

рэ, псыр узэрыхущытым и тхылъмэ?.

А псори зэхэзыха дэ ди псыежэххэм яІэ

КЪУМАХУЭ Аслъэн.

епсапъзн п

Эмоторэ Грубер Аллоисрэ.

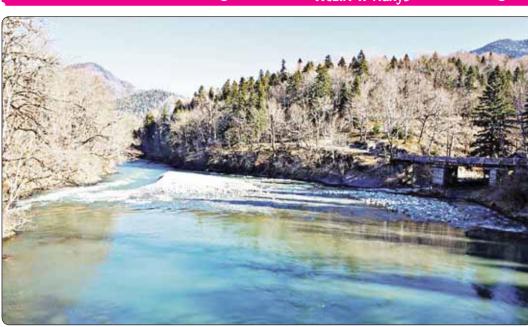
дыджыгъэхэр зрапэса псым и кластерхэр

зэрыщыпкъэм.

щІэкІащ.

Арыххэуи, си гущІэм псым ехьэлІауэ

Лъэщагъым хуащІ хэлъхьэныгъэр

Дызэрыхущытыр зыхищізуи?

Гъатхэпэм и 22-р Псым и дунейпсо махуэу щагъэувар ООН-м и Ассамблее Нэхъыщхъэм 1993 гъэм мазаем и 22-м иригъэкіуэкіа и зэхыхьэрщ.

ТКІУАТКІУЭ къызэрымыкІуэм и «хьэл-шэн» гъэщІэгъуэныщэхэм щІэныгъэлІхэри ціыху къызэрыгуэкіхэри куэд щіауэ топсэлъыхь. Зызыужь-зызыхъуэжу мы дунейм къыщекІуэкІ псоми я дежкІэ псыр псэхэлъхьэжу зэрыщытым дэтхэнэри щыгъуазэ пэтми, а къэщІыгъэ телъыджэм хуэфащэ гулъытэ хуэзымыщІхэри мащІэкъым.

Ауэ щыхъукІи, псым и зэхэлъыкІэр (иджырей щІэныгъэм къызэрихутамкІэ) куэду елъытащ абы къыпэгъунэгъу цІыхум зыхищІэ гурыгъу-гурыщ Іэхэмрэ гупсысэу зэригъэзахуэхэмрэ. Псым «къыІэрыбгъыхьэ» хъыбарыр компьютерым ещхьу игу иреубыдэ.

«Псыр псэ хэлъхьэжщ», «Псыр псэм и зы ныкъуэщ» псэлъафэхэр зэрызэпэджэжри нэрылъагъущ. АтІэ, а жыІэгъуэхэмкІэ нэхъ пасэу къэlуэта мыхъуауэ пlэрэ нобэрей щІэныгъэр зыщыгъуазэр?

- Tĸlyaтĸlyэу дызытепсэлъыхьым и зэхэлъыкІэри телъыджащэщ. Абы и «акъылым» (кластерым) дэтхэнэ зы цІыхуми зытригъэчыныхь псалъэухакІэ зыхуигъэзэфынущ икІи зыхуейр щыхуэтхынущ, хущІегъуэжамэ, нэгъуэщІ зэхэтыкІи иритыфынущ, къихутахэмкІэ мэгуашэ Индием къыщалъхуа, США-м и Пенсильвание штатым щыІэ университетым илъэс пщІы бжыгъэкІэ щезыгъаджа физик, профессор Рус-

Псым «псэ зэрыхэлъыр» зэхэзыгъэкlа япэ къэхутэныгъэхэр къызэзыгъэпэщауэ къалъытэр Японием щыщ хьэрычэтыщіэ ціэрыІуэ икІи къэхутакІуэ Мосару Эмотощ. Ауэ, къыжы апхъэщ, псым и щытык р зэрызыхуэдгъазэм, дызэрыхущытым зэрелъытар щызэхэкІыфын къэпщытэныгъэ цІыкІухэр тщыщ дэтхэнэми зэрыхуегъэкІуэкІынури. АбыкІэ щыхьэту къзувыфынущ Волгоград щыщ психолог Гребень Маринэ.

Си щхьэкІэ згъэунэхуащ зэрызыхуэбгъазэ псалъэхэмрэ а дакъикъэм узыІыгъ гупсысэхэмрэ псым зэрызыдищіыр, - жеіэ абы. - Сыт сэ сщіар? Япэщіыкіэ іэгубжьэ закъуэкІэ къызэрыгуэкІ щІэзгъахъуэри сефащ, Іэфіагъ, гуэкіуагъ и лъэныкъуэкІэ иужькІэ зэрызихъуэжыфынур зэхэзгъэкіын мурадыр сиіэу. Итіанэ, къыкіэлъыкіуэ псы Іэшкіэр Іэгуфитіым изубыдэри, зэрысхузэфІэкІкІэ дахэ жесІэу,

сеубзэрабзэу шІэздзащ. Гребень Маринэ къызэриІуэтэжымкІэ, жьыгъуэхэм. ЗэфІэкІ лъагэхэр яІзу абыхэм зыкъыщагъэлъагъуэ мы зэманым екіуэкі «Урысей

Федерацэм и лъэщагъым

урысейпсо зэпеуэми.

жылагъуэ зэгухьэныгъэм къызэригъэпэща а зэхьэзэхуэм и щІыналъэ Іыхьэхэр иджыблагъэ зэфІэкІащ. Абы кърикІуахэм хэплъэжа къызэгъэпэщакІуэ комитетым белджылы кІзух Іыхьэм, конференц жыпхъэм иту ящІынум, хэтыну зыхуэфащэхэр. Гуапэ республикэм

Богданрэ абы и егъэджакіуэ

Ди республикэм и курыт Алексеевэ Светланэрэ Мосшколхэм щеджэ ныбжьы- ква зэрырагъэблагъэмкіэ щі эхэр дапщэщи жыджэру тхылъ къаі эрыхьащ. Гъатхэтщ щынальэпсо, къэ- хэпэм и 26-м къэралым и ралпсо зэпеуэ зэмылізу- щыхьэрым щекіуэкіыну зэпеуэм и утыкум ихьэнуш Богдан икІи ди республикэм и щІыхьыр щихъумэнущ.

- Ди гъэсэным урысейпсо

зэпеуэм щызыГэригъэхьа

ехъулІэныгъэм хуабжьу ды-щогуфІыкІ егъэджакІуэхэри сэ хуэсщі хэлъхьэныгъэр» школакІуэхэри, - жеІэ щІа-«Доктрина» къэралпсо лэщІэм и щІэныгъэ унафэщІ Алексеевэ Светланэ. - Зыхуигъэувыжа мурадым ерыщу хуэкІуэ цІыху зэпіэзэрытщ Богдан. Дзэлыкъуэ щІыналъэм хиубыдэ Дзэлыкъуэ жылэм щыщ, Хэку зауэшхуэм лІыгъэ куэд ищіащ Москва щекіуэкіыну щызезыхьа партизанкэ хахуэ Добротворская Любэ теухуауэ абы иригъэкІуэкІа къэхутэныгъэхэм гу лъазэрыхъущи, апхуэдэ пщІэ мытэу къэнакъым бзылъхузыхуащ ахэм яхэхуащ ди гъэр къызыдэк а жылэми щыщхэри. лэжьыгъэр зи пащхьэ Май къалэм дэт курыт шко- итлъхьа къэпщытакіуэ гуплым и еджакlуэ Сивишкин ми.

Къыхэдгъэщынщи, щІалэ къум хуэунэтІауэ. Совет зэ-

гумызагъэр мы зэманым маным щІыпІэм щыІа «Тойолэжь нэгъуэщІ Іуэху- полёк» пионер лагерым и гъуэхэми. Къапщтэмэ, абы къэхутэныгъэхэр ирегъэкІуэкІ Союзпсо пионер зэгухьэныгъэр илъэси 100 щри-

тхыдэ гъуэгуанэр зэфіэгъэувэжыным, абы щекlyэкla lуэхугъуэхэр наlуэ къэщІыжыным, щылэжьаўэ щыта ІэщІагъэлІхэм ятеу-

кіуахэм теухуа зэіущіэ.

пристав нэхъыщхьэм.

130-кІэ нэхъыбэщ.

щІалэм иригъэ къэугъуеиныгъэ-

хэр. Зрагъэблэгъа конференцым и иужьрей къэхутэныгъэ лэжьыгъэм теухуауэ къыщыпсэлъэнущ Богдан. Алексеевэм зэрыхуигъэфащэмкіэ, щіалэм утыку ирихьэнущ Хэку зауэшхуэм и илъэсхэм ди щІыналъэм щыщыІа партизан зэщІэхъееныгъэм, абы хахуагъэ къигъэлъагъуэу хэта Добротворская Любэ теухуауэ иджыри къэс хэјущіыіу ямыщіа дэфтэрхэр, хъыбархэр. А Іуэхугъуэхэр зэфІэкІа нэужь, Богдан хэтынущ конференцым къызэщТиубыдэу мастер-классхэм, ирагъэкІуэкІыну зэхуэзэ хьэлэмэтхэм, едэІуэнущ лекцэ куп-

щІафІэхэм. Москва щыІэну конференцым хэтыну ирагъэблэгъа ныбжьыщ охэми абы) я егъэджакІуэхэми «Урысей Федерацэм и лъэщагъым сэ хуэсщІ хэлъхьэныгъэр» зэпеуэм и щіыхь тхылъхэр, дамыгъэ лъапІэхэр иратынущ.

Я къару псори ирахьэлІэ

Урысейм и суд приставхэм я федеральнэ къулы-

къум и управленэу КъБР-м щы Іэм и унафэщ І- Къэбэр-

дей-Балъкъэр Республикэм и Суд пристав нэхъыщхьэ,

къэрал кіуэці къулыкъум и полковник Бауаев Ахъмэт

иригъэкІуэкІащ блэкІа илъэсым я лэжьыгъэм къри-

- ДИ ЛЭЖЬЫГЪЭР 2021 гъэм шэщауэ егъэкіуэкіыныр

гугъу къищ ащ пандемием. Апхуэдэу щытми, ди къалэн-

хэм дыпэлъэщащ, унэтІыныгъэ нэхъыщхьэхэм

ехъулІэныгъэр щыдиІэу. ЗэхэдгъэкІын хуей Іуэхухэр ме-

луаным щІигъурт. Управленэм къигъэсэбэпащ щІыхуэ

зытелъхэм хабзэм тету ахэр зэредгъэпшынын хэкІы-

піэхэр. Къапщтэмэ, къызэднэкіа илъэсым уголовнэ жэ-

уапым етшэліащ щіыхуэр зымыт ціыху 313-рэ, (2020 гъэм

- 212-рэ), административнэ жэуапым ирашэлІащ 5460-рэ

(2020 гъэм – 3961-рэ), Урысей Федерацэм икіыну хуит

ямыщІахэм я бжыгъэр 93859-рэ, рулым дэтІысхьэныр

піалъэкіэ зыпаубыдахэр 2023-рэ, зи мылъкур яубыдахэр

2786-рэ мэхъу. Псори зэхэту щ ыхуэу ирагъэпшынащ сом

меларди 3,7-рэ (2020 гъэм – меларди 2,7-рэ), - жиlащ суд

Бауаев Ахъмэт къызэрыхигъэщащи, бюджет псоми

ягъэкІуащ сом мелард 1,4-м щІигъу, абы щыщу налогыу

сом мелуан 996-рэ, уполномоченнэ орган хэхахэм зэрет-

хьэкъуа сом мелуан 209-рэ. Сыт щыгъуи хуэдэу, хэхауэ я

нэІэ тетащ алиментхэр егъэтыным. Сабийхэм иратын

хуагъэхьыжащ. 2020 гъэм елъытауэ ар сом мелуани

хуеяуэ сом мелуан 242-рэ ирагъэпшынащ икІи зейхэ

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

НэхъыжьыфІым йохъуэхъу

Гъатхэпэм и 15-м илъэс 80 ирикъуащ тіэхэм я унафэщіхэр. къэрал кіуэці Іуэхухэмкіэ органхэмрэ къэрал кіуэціыдзэхэмрэ я ветеранхэм я Хьэжумар и къуэр.

МВД-м Аруан районым щиГэ къудамэм саугъэтрэ ветераным иритащ. ягъэлъэпіащ. ирагъэолагъэри, Вете раным ехъуэхъуащ ОМВД-м и унафэщІ, полицэм и полковник Бейтыгъуэн Рустам, къудамэм дэлажьэ Жылагъуэ советым и унафэщІ Мырзэ Эльмирэ, Къэрал кІуэцІ Іуэхухэмкіэ органхэмрэ къэрал кіуэціыдзэхэмрэ я ветеранхэм я советым и тхьэмадэ Анимыкъуэ Леонид, ОМВД-м и Іэна-

Бейтыгъуэн Рустам жиlащ полицэм и лэжьакІуэщІэхэр гъэсэным Чыпым хэлъ-Аруан район советым хэт Чып Хьэбас хьэныгъэшхуэ зэрыхуищІыр. Узыншагъэ быдэ, унагъуэ зэlузэпэщыгъэ, жыджэрагъышхуэ иІэу иджыри илъэс куэдкІэ НЭХЪЫЖЬЫФІЫР а махуэм Урысей псэуну ехъуэхъури, щІыхь тхылърэ фэеплъ

> Уи гъащіэр щіэблэм я дежкіэ щапхъэ нэсщ, хабзэхъумэ ныбжьыщІэхэм епт чэнджэщхэри уасэ зимы эщ, - жи ащ Бейты-

> Хьэбас езыгъэблэгъахэм фІыщІэ яхуищащ я гулъытэм папщіэ.

«Биолог-Новоку-

КЪЭМБЭЧОКЪУЭ Идар.

Улахуэр тыным и гугъу щищІым Бауаевым жиІащ Іуэхущаппо зыгъэлажьохом къатехуауо сом мелуани 4,4-ро зэрырагъэпшыныжар. И кІэм нэсу зэхамыгъэкІауэ зэкІэ къахуэнар Іуэхуитхущ, псори зэхэту сом мин 500-м теухуа щыхуэрщ. Ар пыщащ Іуэхущапіэхэр банкрот щытыкіэм къызэрихутам. УнафэщІым къыхигъэщащ улахуэмкІэ къатехуа щіыхуэр япшыныным ехьэліауэ зэхагъэкі Іуэхухэр иужьрей илъэсипліым къриубыдэу хуэдэ 16-кіэ

нэхъ мащ і ээрыхъуар. Ар кърикіуащ прокуратурэм и органхэм быдэу япыщ ауэ зэрадэлажьэм. Управленэм, КъБР-м щыІэ МВД-мрэ «Республикэ шынагъуэншэ» ГКУ-мрэ ящІыгъуу, Налшык къалэ къыдыхьэпіэхэм деж щрагъэкіуэкі гъуэгум зэрыщызекіуэ хабзэхэр зэрагъэзащІэр къэпщытэным хуэгъэза рейдхэр. Абы кърикІуахэм япкъ иткІэ ГИБДД-м и органхэм я

унафэкІэ бюджетым Іэрыхьащ сом мелуани 170-рэ. - А псом къадэкІуэу 2021 гъэм ди лэжьакІуэхэм шынагъуэншагъэр къыщызэрагъэпэщащ КъБР-м и суд Іуэхущіапіэхэм щекіуэкіа зэіущіэ мин 23,5-м щіигъум, судым къекІуэлІэн хуейуэ зыхуагъэувауэ абы хэтын зымыдэ ціыху 3874-рэ хагъэзыхьри кърашэліаш. Судхэр шрагъэкІуэкІкІэ абы хэтын хуейуэ къраджахэр шыблагъэкіым, яіыгъыну зыхуимыт хьэпшып 6168-рэ абы щіахьэну яужь иту къытрахащ, административнэ хабзэр 1103-рэ къызэпаудауэ ятхащ. Ди лэжьакіуэхэм я набдзэгубдзаплъагъэм и фіыгъэкіэ къызэрымыкіуэ щытыкіэхэр, хабзэншагъэ Іуэхухэр къэхъуакъым, - жиіащ

Суд пристав нэхъыщхьэм жи ащ УФССП-м и управленэу КъБР-м щыІэм республикэм и къэрал властым и органхэм адэкіи япыщіауэ щытыну зэримурадыр, я лэжьыгъэр ирагъэф Іэк Іуэным я къару псори ирахьэл Іэну зэрыхьэзырыр.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ЩэнхабзэмкІэ и министерствэм, «КъБР-Медиа» ГКУ-м, КъБР-м и Журналистхэм я зэгухьэныгъэхэм, «Адыгэ псалъэ», «Кабардино-Балкарская правда», «Заман», «Советская молодёжь», «Горянка» республикэ газетхэм, «Литературная Кабардино-Балкария», «Іуащхьэмахуэ», «Минги Тау», «Солнышко», «Нур», «Нюр» журналхэм, «Налшык» ОРТК-м, «Къэбэрдей-Балъкъэр» ГТРК-м, «Эльбрус» тхылъ тедзапІэм, «КъБР-Инфо» хъыбарегъащі загентствэм я лэжьакі уэхэр «Адыгэ псалъэ» газетым и корреспондент Щомахуэ Залинэ Хьэзрэт и пхъчм хуогузавэ абы и адэ Шомахуэ Хьэзрэт Хьэбалэ и къуэр дунейм зэрехыжам къыхэкІыу.

ДжэгукІэр яхузэтеублэркъым

хъэчкъалэ) - «Спартак-Нал- гъуэм ебгъэрык уэрт. Иужьшык» (Налшык) – 2:0. Мэ- рейхэм контратакэ *хъэчкъалэ. «Динамо» ста-* къуэтlакъуэкlэ дион. Гъатхэлэм и 20-м. Налшыкым» жэуап къра-ЦІыху 200 еплъащ.

Судьяхэр: Вертков, Селезнёв, Чаплыгин (псори

Мэзкуу щыщщ). «Легион Динамо»: Казиханов, Муслуев, Наниев, Са-Магомедалиев Удунян. (Шалбузов, 46), Курбанов, Саадуев (Битаров, 77), Абдулавов (Абдулхамидов, 54), Вагабов (Шихаев, 70).

«Спартак-Налшык»: Къардэн, Молэмусэ, Сындыку, КІэдыкІуей (Ольмезов, 46), Белоусов, Торосян, ХъутІэ (Бахъсэнокъуэ, 68) Дэхъу (Масленников, 46), Жангуразов (Бажэ, 57), Бэчбо, Ашуев (Гугуев, 80).

Дагъуэ къыхуащІащ: Ашуевым, Шалбузовым, Салахетдиновым.

Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ дивизионым и Япэ гупым щекіуэкі зэхьэзэхуэм и тющірэ етіуанэ джэгугъуэм хыхьэу «Легион Динамо»-мрэ «Спартак-Налшыкымрэ» я зэlущІэр вэсэмахуэ Мэхъэчкъалэ шекіуэкіаш.

ЗэпэщІэтыныгъэм и пэщіэдзэ дакъикъэхэр хьэ- зэкіуэжын мурадкіэ «СпарщІэхэм я жыджэрагъкіэ ира- так-Налшыкыр» ипэкіэ кіуэгъэжьащ. Гупышхуэу ди щІа- тащ. Ди щІалэхэм къызэра-

«Легион Динамо» (Мэ- лэхэр мэхъэчкъалэдэсхэм я «Спартактыжыну хэтт, аршхьэкІэ къехъулІэртэкъым.

Налшыкдэсхэм я ебгъэрыкІуэныгъэм хэту топыр къызыІэрыхьауэ ипэкіэ псынщізу кіуатэ Ашуевым хэгъэрейхэм я гъуащхьэлахетдинов, Муртазалиев, хъумэхэм ящыщ зы къыпэщІэуващ. Хабзэр къызэпимыуду ди шІалэр абы къыпекІуэкІыфакъым - судьям Ашуевым дагъуэ къыхуи-

Зэіущіэм и епщыкіубланэ дакъикъэр ектуэктыу «Легион Динамо»-м гупышхуэу ебгъэрыкІуэныгъэ шынагъуэ къызэригъэпэщащ. Топыр зыІыгъа Удунян ар «Спартак-Налшыкым» штрафнойм ит Саадуевым и

лъэныкъуэмкІэ къыхитащ. Ди гъуащхьэхъумэхэм топым кърагъэгъэзащ, арщхьэкІэ аргуэру мэхъэчкъалэдэсхэм къаІэрыхьэжащ. КъекІуэкІыу Курабновымрэ Удунянрэ зэІэпаха топыр Саадуевым къылъысыжащ. Ар лъэщу зэуа топыр хьэщІэхэм я гъуащхьэтетым пэжыжьэ штангэм техуэри гъуэм

дыхьащ - 1:0. ЩытыкІэр псынщІэу игъэ-

гъэпэщ ебгъэрыкlуэныгъэ- кlэух дакъикъэм «Спартакхуэфэщэн ирагъэгъуэтыфыртэкъым - ща контратакэм ехъулІэны-«Легион гъуащхьэхъумэхэм ар къы- щіэщ иіэжар. Бэчбор зэуа зэпаудырт е налшыкдэсхэм топыр мэхъэчкъалэдэсхэм я я щыуагъэкІэ топыр яфІэ- гъуащхьэтетым къищтащ. кІуэдырт.

Хэгъэрейхэм я зи чэзу ебвойм ягъэкІуащ. Саадуевым кым» и контратакэхэм нэрыхьа Вагабовым бжыгъэр игъэбэгъуащ - 2:0.

Сыхьэт ныкъуэм къриубыдэу топиті зэрыдагъэ- хэгъэрейхэм къыкіэлъыкіўэ кlам жан къищlа «Легион угловойр къыхатащ. Штраф-Динамо»-р щІэх-щІэхыурэ налшыкдэсхэм я гъуэм еб- хьа Мусуевыр абы щхьэкІэ гъэрыкіуэрт. Иджыри топ дагъэкІынуи абыхэм Іэмал зыбжанэ яІ́ащ.

ЗэІущІэм и япэ Іыхьэм и

кІзух Налшыкым» къызэригъэпэ-Динамо»-м и гъэ къыхуихьыным зыма-

Загъэпсэхуу нэужь «Легион Динамо»-м и гъэрыкІуэныгъэм и кІэухыу ебгъэрыкІуэныгъэхэм къытопыр ди щалэхэм угло- пищащ. «Спартак-Налшыкъыхита топыр къызы!э- хъапэми хуэдэу зыри къырыкІыртэкъым.

ЕтІуанэ Іыхьэм хухаха зэманым и ныкъуэр блэкlayэ нойм иту топыр къызыІэрыеуащ, арщхьэкІэ гъуэм зымащіэкіэ щхьэпрылъэтащ.

Куэд дэмыкІыу Курбановым зэјущјэм и бжыгъэм хигъэхъуэну Іэмал иІащ. Ди гъуащхьэтет Къардэным къыщахьыфакъым. АдэкІэ зэрыхъунур хэт ищІэн? хуэзанщІэ хъуа хэгъэрейхэм Тіощірэ етіуанэ джэгуя футболистым иужьрей сегъуэм и адрей зэlущlэхэм

мыпхуэдэ бжыгъэхэр къарикундхэм топыр ІэщІэкІащ. Джэгум хухаха зэман нэкІуащ: банск» (Прогресс) - «Чайка» хъыщхьэм и кІэухым Сындыкум ІэмалыфІ къыху-(Песчанокопскэ) - 1:1, СКА Дон Ivc Ростов) - «Кубань къуэкlащ зэщхьэщыкlыныгъэр игъэмэщІэну. Штраф-Холдинг» (Павловскэ) - 0:1, нойм щихьэм ар зэуа топыр «Ротор-2» (Волгоград) зыр адрейм щыгугъыжри «Динамо» (Мэхъэчкъалэ) «Легион Динамо»-м 0:1, «Динамо» (Ставрополь) гъуащхьэхъумэмрэ гъуащ-«Алания-2» (Владикавказ) хьэтетымрэ я зэхуаку дэжащ - 1:6. икІи штангэм бгъэдэтыбзэу Къыкіэлъыкіуэ зэіущіэр губгъуэм икlащ. «Спартак-Налшыкым»

Мы гъэр къызэрихьэрэ «Спартак-Налшыкым» иригъэкіуэкіа зэіущінтіми джэгукІэ щІагъуэ къыщигъэлъэгъуакъым, зы очкои фіэкіа

Командэхэр

стадионым щригъэкІуэкІынущ. Гъатхэпэм и 27-м абы къригъэблэгъэнущ Псыхуа-

бэ и «Мэшыкъуэ-КМВ»-р. ЖЫЛАСЭ Замир.

Дж. Къ. 3. ФІ. Т.

Урысей Федерацэм футболымкіэ и етіуанэ дивизионым и Япэ гупым зэхьэзэхуэр зэрыщекіуэкіыр

	1.	CKA	21	16	2	3	38-11	50
ı	2.	«Чайка»	20	14	4	2	49-11	46
ı	3.	«Динамо» Mx.	20	13	5	2	34-10	44
ı	4.	«Форте»	19	11	7	1	32-14	40
ı	5.	«Кубань Холдинг»	21	10	5	6	25-18	35
ı	6.	«Анжи»	20	10	4	6	29-17	34
ı	7.	«Черноморец»	19	8	5 7	6	31-21	29
ı	8.	«Легион Динамо»	20	7		6	26-15	28
١	9.	«Спартак-Налшык»	20	6	9	5	18-14	27
١	10.	«ТІуапсы»	20	8	2	10	24-30	26
١		«Биолог-Новокубанск»	19	6	2 5 5	8	26-23	23
١	12.	«Мэшыкъуэ-КМВ	20	5 5	5	10	30-31	20
١	13.	«Динамо» Ст.	20	5	5	10	26-36	20
١	14.	«Ротор-2»	21	4	5	12	17-33	17
ı	15.	«Дружба»	19	3	6	10	12-28	15
ı	16.	« <u>А</u> лания-2»	21	2	4	15	22-61	10
ı	17.	«ЕсэнтІыгу»	20	1	2	17	8-74	5

Редактор нэхъыщхьэ ЖЫЛАСЭ Заурбэч

Редколлегием хэтхэр:

ЖьэкІэмыхъу Маринэ (унафэщІ-редактор), Ширдий Маринэ (унафэщІ-редактор), Къаншокъуэ Эллэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, Къумахуэ Аслъэн, НэщІэпыджэ Замирэ, Чэрим Марианнэ, ЩхьэщэмыщІ Изэ.

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ,

Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; унафэщІ-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ-42-57-59; щэнхабзэмкІэ-42-75-36; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 40-15-31; хъыбарыщІэхэмрэ спортымкІэ - 42-22-88, 42-60-53, 42-22-89; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІэнатІэм - 42-26-41; сурэттеххэм - 42-75-78,

Теддзэ тхыгъэхэм къыщыхьа бжыгъэхэм, къыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

щыткъым. Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Іэныгъэхэмк Іэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм ПИ №ТУ07-00117-м щІэту ятхащ

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокІ «Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, корректорхэу Инэрокъуэ Азэмэт (1, 2-нэ нап.), Елмэс ФатІимэ (3, 4-нэ нап.). КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэщ.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ. Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр П 5894 ● Тираж 2.106 ● Заказ №551